

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมณศา ปัวเฮงทรัพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

371.2
ลธ ๒๒
๖-๖

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ
ของ
สมณทา บัวเฮงทรัพย์

19 ต.ค. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

สมุณทา บัวเฮงทรัพย์. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ,
รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วรรณรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูได้แก่ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนได้แก่ ขนาดของโรงเรียนและบรรยากาศการทำงาน กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) เพื่อหาตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7896 แบบสอบถามบรรยากาศการทำงานจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9044 และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9757 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Multiple correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มและลดตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและบรรยากาศการทำงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.35 และ 3.76 ตามลำดับ)

2. ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้านคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78, 3.74, 3.79, และ 3.80 ตามลำดับ)

3. เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและบรรยากาศการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมมี 2 ตัวแปร คือ บรรยากาศการทำงานและเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสองตัวแปรร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ร้อยละ 33.9 บรรยากาศการทำงานสามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในด้านการเตรียมการได้ร้อยละ 34.5 และด้านการดำเนินการได้ร้อยละ 24.1

FACTORS RELATING TO TEACHERS' SATISFACTION TOWARDS INTERNAL
SUPERVISION ON CHILD-CENTERED APPROACH IN PRIVATE
CATHOLIC SCHOOLS, THE DIOCESE OF SURATTHANI

AN ABSTRACT
BY
SUMONTAR PHUAHANGSUP

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
October 2003

Sumontar Phuahangsup. (2003). *Factors Relating to Teachers' Satisfaction towards Internal Supervision on Child-Centered Approach In Private Catholic Schools, the Diocese of Suratthani*. Master's thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee/ Asst. Prof. Dr. Vira Supakit, ว.น.อ.ส. ๖๕- ๖๖๖๖
Assoc. Prof. Dr. Wirach Wannaratn.

The purposes of this research were to 1) study teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach as a whole and its 3 aspects, i.e. preparing, teaching and evaluating; 2) study the relationships between the teacher variables (teaching experience, teaching level, and attitudes towards child-centered approach) and school variables (school size and work climate) with the teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach; and 3) search for variables that could predict the variance of teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach as a whole and its individual aspect.

The sample of this study was consisted of 232 teachers randomly selected from 6 Catholic schools in the Diocese of Suratthani in B.E. 2546 (A.D. 2003) academic year. The instrument used in this study was a 5 Likert-type scale questionnaire developed by the researcher. The Cronbach Alpha scores for the instrument were: the attitudes on child-centered approach = .7896; work climate = .9044; and teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach = .9757. Statistical data analyses included percentage, mean, standard deviation, Cronbach alpha coefficient, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows:

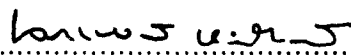
1. The teachers' attitudes on child-centered approach and the work climate were at the very good level ($\bar{X}$ = 4.35 and 3.76 respectively).
2. The teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach as a whole and its 3 aspects, i.e. preparing, teaching and evaluating were at the high level ($\bar{X}$ = 3.78, 3.74, 3.79, and 3.80 respectively).
3. The teachers' attitudes on child-centered approach and the work climate were found to be related to the teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach as a whole and its 3 aspects at the .05 level of significance.
4. The work climate and the teachers' attitudes on child-centered approach could respectively predict the variance of the teachers' satisfaction towards internal supervision on child-centered approach as a whole. Both variables could predict the variance of the teachers' satisfaction as a whole at 33.9% while the work climate could predict the variances of the preparing and teaching aspects at 34.5 % and 24.1% respectively.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

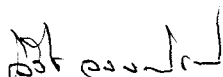
ของ
นางสาวสมณฑา บัวเองทรัพย์

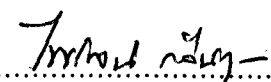
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

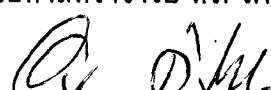
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วรรณรัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ตันท์เจริญรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษารุ่นที่ 27 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรพรรณ ตันต์เจริญรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ที่ได้สละเวลาร่วมเป็นกรรมการสอบตลอดจนให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันมีค่าควรแก่การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและสำนึกในพระคุณของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรพรรณ ตันต์เจริญรัตน์ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา ดร. สุนิย์รัตน์ มิตรเจริญถาวร ดร. รัชนิดา รัชนิลัดดาจิต ว่าเป็นที่ ร้อยตรีธีรชัย ไพฑูรย์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม

ขอขอบคุณอาจารย์ถนอม ชำนาญพันธ์ และอาจารย์อัมพร วิชัยศรี ที่กรุณาช่วยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณบิดามารดา พี่ๆ น้องๆ และสมาชิกคณะธิดาพระราชินีมาเรีย ผู้นิรมลที่ให้ความช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์และเป็นพลังกายพลังใจให้ตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดามารดาพี่น้องตลอดจนผู้ใหญ่ของคณะและครูอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการสร้างพื้นฐานการศึกษาที่ดีให้กับผู้วิจัย

สมณศา ปัวเฮงทรัพย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานในการวิจัย.....	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
	ความพึงพอใจของครู.....	13
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	14
	การวัดความพึงพอใจ.....	17
	การนิเทศภายในโรงเรียน.....	18
	ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	18
	ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	19
	ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	21
	หลักการนิเทศภายในโรงเรียน.....	22
	องค์ประกอบที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	25
	กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	26
	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	27
	เหตุผลและความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	27
	ความหมายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	28
	ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	30
	หลักการพื้นฐานของแนวคิด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	31

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	34
	ด้านการเตรียมการ.....	34
	ด้านการดำเนินการ	37
	ด้านการประเมินผล	41
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	47
	ประสบการณ์ในการสอน.....	47
	ระดับชั้นที่สอน.....	48
	เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	48
	ขนาดของโรงเรียน.....	52
	บรรยากาศการทำงาน.....	53
	โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี.....	55
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
	งานวิจัยในประเทศ.....	57
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	59
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	61
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	61
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	64
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	83
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	83
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
การอภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	92
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	92
 บรรณานุกรม	 94
 ภาคผนวก.....	 104
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย	113
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	115
ภาคผนวก ค ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล 12-17	126
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 133

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	62
2	จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และขนาดของโรงเรียน.....	70
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบรรยากาศการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี	71
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูต่อ การนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	72
5	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับ โรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นรายด้าน 3 ด้าน และโดยรวม	74
6	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูกับความพึงพอใจของครู ต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รายด้านและโดยรวม	75
7	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครู ต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	76
8	ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครูต่อ การนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางโดยรวมของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี.....	77
9	ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครู ต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการ โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี.....	79

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครู ต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการ โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี.....	80
11 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครู ต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี.....	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงกรอบความคิดในการวิจัย	11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองนั้น ปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก ได้แก่ การเตรียมประชากรที่มีคุณภาพ การศึกษามีบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผล ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : ปกใน)

การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อนเพราะถ้าบุคคลอันเป็นองค์ประกอบของส่วนรวมไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยาก การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียว คือ การศึกษา การศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วน คือ การศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดีใฝ่เจริญ มีปกติละอายชั่วกลัวบาปส่วนหนึ่ง การพัฒนาจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการและมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่างให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและอำนวยประโยชน์ที่พึงประสงค์

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทางด้านจิตใจ สติปัญญา ร่างกาย จะเป็นกลไก และเป็นกำลังในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติอีกทอดหนึ่ง การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศในการสร้างคนที่จะสามารถนำการพัฒนาทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ได้อย่างสมดุลสอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เล็งเห็นความสำคัญของคนว่าเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและการพัฒนาทุกๆ ด้านจะไม่ยั่งยืนหากคนไม่ได้พัฒนาและครูเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคน (วิชัย ดันศิริ. 2539 : 9)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม ให้มีความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 5) และในหมวด 4 ยังได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการ ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ โดยต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้มีการบูรณาการความรู้ด้านต่างๆให้

สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13-14)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นในยุคปฏิรูปการศึกษาและสำคัญยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใหม่ สามารถออกแบบระบบการจัดการศึกษาหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในยุคของสังคมที่ซับซ้อน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเชิงบูรณาการจากเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน ชุมชน และสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงโดยให้สอดคล้องกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2539 – 2550) (นิวัฒน์ วาศิวิศกร. 2542 : 4)

เมื่อแนวโน้มของการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป บทบาทของผู้เรียนสำคัญเด่นชัดขึ้นบทบาทของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมในฐานะผู้บอกเล่าข้อความรู้แก่ผู้เรียนกลายมาเป็นผู้สนับสนุนจัดสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์. 2541 : 13) ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้จัดประสบการณ์และบรรยากาศในกระบวนการเรียนรู้ เสนอสาระที่ท้าทาย การคิดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เรียน และจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องเพื่อให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 72)

ครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นตัวจักรสำคัญของการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ที่ก้าวหน้าทั้งความเก่ง ความดี ต้องมีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มจากการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ขวนขวายเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะและการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน (ธีรยุทธ พึ่งเกียรติ. 2543 : 34) การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครูจึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่ส่วนอื่นจะนำไปสู่ความสำเร็จ ด้านต่างๆ ของการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 1)

การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538 : 62) เพราะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เอื้อต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงความรู้เจตคติซึ่งเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมส่วนบุคคล จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนคือ มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน พัฒนางานซึ่งหมายถึงงานการเรียนการสอนโดยปรับปรุงเทคนิควิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (บันลือ พงกษะวัน. 2537 : 80 – 81)

ผู้นิเทศเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการทำงานของครู โดยคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจในการทำงานของครู เพื่อสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการทำงานซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงาน (Sergiovanni and Starratt. 1988 : 158 – 159) สถานศึกษาที่จัดให้มีการนิเทศอย่างใกล้ชิด รวดเร็ว เพียงพอทั่วถึง ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน วัตถุประสงค์เป็นที่ยอมรับจะทำให้ครูเกิดความพึงพอใจอันเป็นผลจากการที่ความต้องการได้รับการตอบสนอง (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2534 : 120)

โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีปัจจุบันมีจำนวน 8 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนล่างและภาคใต้ (สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี. 2543) บริหารงานโดยคณะนักบวชภายใต้การดูแลของพระสังฆราชประจำเขต มีการบริหารจัดการการศึกษาเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนคาทอลิกทั่วไป และตามระเบียบข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และตามแนวปรัชญาการศึกษาของสภาการศึกษาคาทอลิก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้านด้วยจิตตารมณ์แห่งความรักตามหลักพระคริสตธรรม (สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก. 2532 : 20) ซึ่งภารกิจการจัดการศึกษาคาทอลิกโดยรวมเพื่อประเทศชาติจะได้มีคนที่มีความรู้ทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ซึ่งเป็นปัจจัยและพลังในการทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). 2541 : 16) การจัดการศึกษาของโรงเรียนยึดหลักความเชื่อว่าการศึกษอบรมที่แท้จริงคือการส่งเสริมศักดิ์ศรีมนุษย์และการสร้างความสัมพันธ์ที่จริงใจและจริงใจต่อกัน เปิดตนเองสู่สังคมช่วยให้มีอิสรภาพอย่างแท้จริงตามปรัชญาที่ว่า "คุณธรรมนำความรู้คู่ความสุข"

โรงเรียนของสังฆมณฑลได้พยายามปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามหลักการของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักของการปฏิรูปการศึกษา หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสัมผัสประสบการณ์จริงในภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม และมีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในทุกวิชาที่สอนทุกระดับชั้น (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). 2544 : 68) แต่ละโรงเรียนได้จัดให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนาศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งในและนอกโรงเรียน และหน่วยศึกษานิเทศก์ของแต่ละเขตการศึกษาได้มีการติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ครูยังไม่ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนมากนัก การสอนยังเน้นเนื้อหามากกว่าทักษะและกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และยังขาดความมั่นใจในวิธีการสอนที่ได้รับการฝึกอบรมมา (สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี, 2543 : บันทึกการประชุม) การที่ครูยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนอาจเป็นเพราะขาดความคิดใหม่ๆ ขาดการศึกษาค้นคว้า อาจเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติหรือลงมือแก้ปัญหาเป็นเรื่องยุ่งยากที่จะต้องเตรียมการอย่างมาก จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนมากครูจึงดูแลไม่ทั่วถึง หรือครูเองยังขาดเจตคติที่ดีต่อนวัตกรรมใหม่ๆ และมีความเคยชินกับวิธีการสอนแบบเดิม

ผู้บริหารโรงเรียนต่างๆ ของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีจึงได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในมากขึ้น โดยมีหลักการเพื่อ แนะนำ ช่วยเหลือ กระตุ้น ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพขึ้น อันจะส่งผลไปสู่พัฒนาการของนักเรียนเต็มตามศักยภาพในทุกๆ ด้าน ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดต่างๆ ได้มีการจัดกิจกรรมการนิเทศหลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การแบ่งปันประสบการณ์ การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน เป็นต้น

ผู้วิจัย ในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนคาทอลิกแห่งหนึ่งของของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายความพึงพอใจต่อการนิเทศดังกล่าว ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการวางแผน ปรับปรุงการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นประโยชน์ต่อครูในการปรับปรุงการเตรียมการ การดำเนินการ และการประเมินผลตามหลักการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

3. เพื่อหาตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และปัจจัยที่สัมพันธ์และสามารถทำนายความพึงพอใจดังกล่าว ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนคาทอลิกในสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีและผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนได้สอดคล้องและสนองความต้องการของครูเพื่อให้ครูเกิดความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล รวมทั้งการเสริมสร้างเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียนกับผู้บริหารโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 แห่ง โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีประชากรจำนวน 233 คน และขนาดกลางมีประชากรจำนวน 187 คน รวม 420 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 ของประชากร แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 140 คน

โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 112 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 252 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ

ปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่

1.1 ประสบการณ์ในการสอน

1.1.1 1 - 5 ปี

1.1.2 6 – 10 ปี

1.1.3 มากกว่า 10 ปี

1.2 ระดับชั้นที่สอน จำแนกเป็น

1.2.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

1.2.2 ระดับประถมศึกษา

1.2.3 ระดับมัธยมศึกษา

1.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่

1.4 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

1.4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

1.4.2 โรงเรียนขนาดกลาง

1.5 บรรยากาศการทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ด้านการเตรียมการ

2.1.2 ด้านการดำเนินการ

2.1.3 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับครู หมายถึง ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอนและเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.1 ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง จำนวนปีที่ปฏิบัติการสอนนับตั้งแต่การบรรจุแต่งตั้งให้เป็นครูผู้สอนในสาขาวิชาต่างๆ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1.1.1 1 – 5 ปี

1.1.2 6 – 10 ปี

1.1.3 มากกว่า 10 ปี

1.2 ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่ครูปฏิบัติการสอน ถ้ามีการสอนหลายระดับให้ถือระดับที่มีการสอนมากที่สุด จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

1.2.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

1.2.2 ระดับประถมศึกษา

1.2.3 ระดับมัธยมศึกษา

1.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ท่าทีความรู้สึกของครูที่แสดงออกในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวัดด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คะแนนรวมที่สูงกว่ามีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่า

2. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียน และบรรยากาศการทำงาน

2.1 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2532 ในการศึกษาครั้งนี้จำแนกเป็น 2 ขนาด คือ (ไม่ได้ใช้โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 690 คน เพราะมีอยู่เพียง 1 โรงเรียน)

2.1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนมากกว่า 1,380 คนขึ้นไป)

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 691 – 1380 คน)

2.2 บรรยากาศการทำงาน หมายถึง สภาพความรู้สึกของครูเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับครูและระหว่างครูด้วยกันที่ยอมรับ ให้เกียรติ และไว้วางใจกัน ซึ่งวัดด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คะแนนที่สูงกว่าแสดงว่าบรรยากาศการทำงานดี

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้โดยครูมีการเตรียมตัวเป็นแหล่งความรู้ เตรียมวางแผนการสอน เตรียมการสอน เตรียมสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ เตรียมเครื่องมือในการวัดและประเมินผล จัดสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมใน/นอกห้องเรียน

4. ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ความรู้สึกของครูที่แสดงออกในทางที่ดีต่อการที่ผู้นิเทศดำเนินกิจกรรมการนิเทศเพื่อให้ความช่วยเหลือ กระตุ้น แนะนำครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการเตรียมการ หมายถึง การเตรียมตนเองเป็นแหล่งความรู้ การเตรียมแหล่งข้อมูลในรูปของสื่อการเรียนการสอน ใบงานความรู้ ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ การเตรียมกิจกรรมการเรียนโดยวางแผนการจัดกิจกรรม การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ การเตรียมการวัดผลและประเมินผล โดยวัดให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการและผลงาน

4.2 ด้านการดำเนินการ หมายถึง การช่วยให้ผู้เรียนสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ได้พูดคุยปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ มีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ ปัญญาและสังคมโดยเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการที่ทำให้เกิดผลงานและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยส่งเสริมการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

4.3 ด้านการประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นการวัดจากสภาพจริงซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิต และวัดให้ครอบคลุมทุกด้านเน้นจากการลงมือปฏิบัติจริง จากแฟ้มสะสมผลงานและจากวิธีการที่หลากหลาย

5. ครู หมายถึง บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ทำการสอนในวิชาต่างๆ ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก ของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

6. โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่อยู่ภายใต้การดูแลปกครองของพระสังฆราชประจำถิ่นและสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีเป็นเจ้าของ มีบาทหลวงเป็นผู้ดำเนินงาน มีคณะนักบวชเป็นผู้รับผิดชอบ ตั้งอยู่ในเขตตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จนถึงจังหวัดปัตตานี ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 6 โรงเรียน คือ

- 1) โรงเรียนเจริญศรีศึกษา จังหวัดปัตตานี
- 2) โรงเรียนมานะศึกษา จังหวัดยะลา
- 3) โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 4) โรงเรียนอุปถัมภ์ศึกษาวิทยาพนม
- จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 5) โรงเรียนอรุณวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 6) โรงเรียนวันทามาริอา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ในด้านความพึงพอใจ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์และทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Maslow.1970 : 35 – 51 ; Herzberg. 1959 : 113) ให้แนวคิดเกี่ยวกับต้องการความสำเร็จในชีวิตได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ความต้องการความผูกพันได้แก่ การรักษาสัมพันธภาพที่ดีในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ความต้องการสิ่งแวดล้อมในการทำงานซึ่งเป็นสภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน เมื่อความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองโดยการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก็จะส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

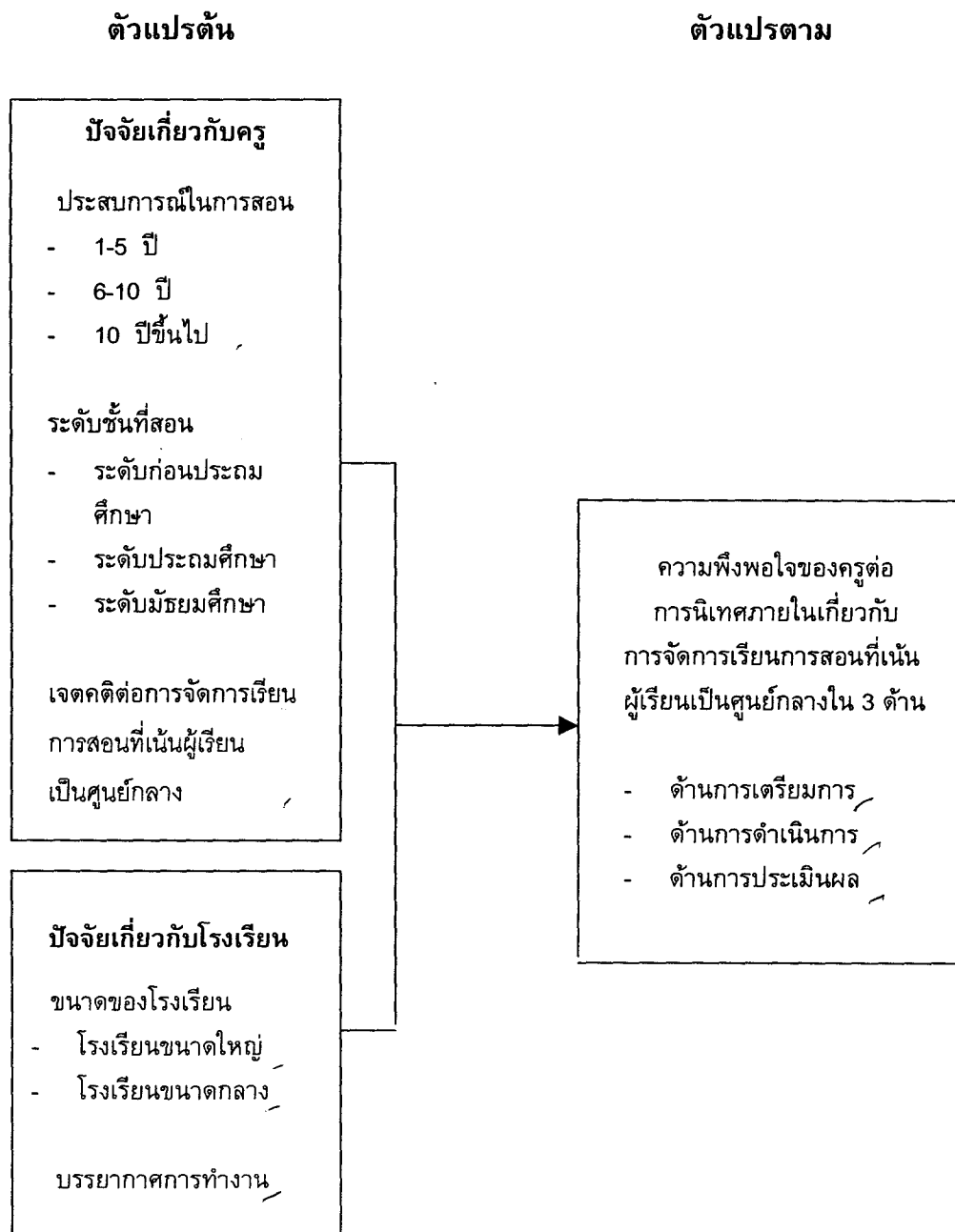
การนิเทศภายในโรงเรียนทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียนโดยการให้ความช่วยเหลือกระตุ้นและแนะนำให้ครูมีความเจริญงอกงาม การนิเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตยให้อิสระและยอมรับความแตกต่าง เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 265 – 266 ; ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2539 : 2 – 3 ; ชารี มณีศรี. 2542 : 27 – 28) -การนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางพิจารณาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการของครู ครูมีการเตรียมตนเองเป็นแหล่งความรู้ การเตรียมแหล่งข้อมูลในรูปของสื่อการเรียนการสอน ใบงานความรู้ ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ การเตรียมกิจกรรมการเรียนโดยวางแผนการจัดกิจกรรม การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ การเตรียมการวัดผลและประเมินผลโดยวัดให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการและผลงาน (วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. 2541:13 – 14 ; กรมสามัญศึกษา. 2542 : 14 ; ราตรี อินกัน. 2544 : 8 – 9) 2) ด้านการดำเนินการของครู การช่วยให้ผู้เรียนสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ได้พูดคุยกปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ มีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ ปัญญาและสังคมโดยเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุด ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงาน โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์กระบวนการที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่พิจารณาแต่ผลงานเท่านั้น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางนำความรู้ไปใช้โดยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน (กรมวิชาการ. 2539 : 2 ; กรมสามัญศึกษา.2542 : 15) และ 3) ด้านการประเมินผลของครู ได้แก่ การตรวจสอบเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นการวัดจากสภาพจริงซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตและวัดให้ครอบคลุมทุกด้าน พิจารณาจากการลง

มือปฏิบัติจริง จากแฟ้มสะสมผลงาน และด้วยวิธีการที่หลากหลาย (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 16 ; วัฒนาพร ระบุทุกข. 2541 : 63)

ในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยได้จำแนกเป็นปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนโดยปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอน เพราะบุคคลที่ทำงานมาเป็นเวลานานจนมีความรู้ความชำนาญมากขึ้นจะทำให้เกิดความพึงพอใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูนั้นจะเปลี่ยนไปตามประสิทธิภาพในการสอนของครู (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2532 : 128 ; Quitugua. 1975 : 1224 – A) / ระดับชั้นที่สอน เกี่ยวกับการได้รับมอบหมายหน้าที่ในการสอนเหมาะสม ครูที่มีความรู้ความสามารถในระดับที่สอนจะปฏิบัติงานได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูง เป็นแรงผลักดันให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน (จิราภรณ์ มุขลาย. 2543 : 30 ; Healy. 1970 : 2640 – A ; ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. 2545 : บทคัดย่อ) และจากการที่โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศมาโดยลำดับเพื่อเตรียมการให้ครูผู้สอนฝึกใช้สื่อ ชุดการเรียนการสอนที่ดี รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์และเขตการศึกษา น่าจะทำให้มีผลต่อเจตคติของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วย (สุรพงษ์ เศรษฐภูภักดี. 2543 : 88)

ในด้านปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ขนาดของโรงเรียนหรือขนาดขององค์กรที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นขององค์กร แม้ว่าทำให้ความผูกพันของบุคคลในองค์กรเป็นไปในทางลบนำไปสู่ความไม่พอใจของพนักงานที่อยู่ในองค์กรนั้น (Steers. 1977 : 68) ส่วนบรรยากาศการทำงาน เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นๆ มีผลกระทบต่อกิจกรรมของครูและนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อขวัญและกำลังใจความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (ปัญญา คงศรี. 2538 : 29 - 37) บรรยากาศของโรงเรียนในด้านบวกมีผลหลายประการซึ่งถ้าบุคลากรเอาใจใส่ยอมรับมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันจะทำให้บุคลากรรู้สึกมีความพึงพอใจ (Howard. 2000 : 1)

ความเกี่ยวข้องของตัวแปรต่างๆตามกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงในภาพประกอบ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. มีตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจของครู
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 4.1 ด้านการเตรียมการ
 - 4.2 ด้านการดำเนินการ
 - 4.3 ด้านการประเมินผล
5. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 5.1 ประสบการณ์ในการสอน
 - 5.2 ระดับชั้นที่สอน
 - 5.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 5.4 ขนาดของโรงเรียน
 - 5.5 บรรยากาศการทำงาน
6. โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความพึงพอใจของครู

ความพึงพอใจต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กรมีผลต่อความสำเร็จของงานและองค์กรเพราะเมื่อบุคคลในองค์กรมีความพึงพอใจในงานก็จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจอุทิศทั้งร่างกายแรงใจอย่างเต็มความสามารถ ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลเกิดไม่มีความพอใจในงานอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา และทำให้องค์กรขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้แตกต่างกันดังนี้ เซอร์เมอร์ฮอนและคนอื่นๆ (Schermerhorn and others. 1982 : 41) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงระดับความรู้สึกที่ดีและไม่ดีของบุคคลเกี่ยวกับงาน ฟรูม (Vroom. 1964 : 99) กล่าวว่าความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึงประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ถ้ามีทัศนคติที่ดีต่องานก็มีความพึงพอใจในการทำงาน แต่ถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีก็ไม่มี ความพึงพอใจในงาน แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1975 : 298) กล่าวว่า สภาพของ ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความต้องการในด้านต่างๆที่เกิดจากการทำหน้าที่ การงานและได้รับการตอบสนอง มอร์ส (Morse. 1958 : 27) ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่าทุกสิ่งที่สามารถลดความตึงเครียดของพนักงาน เพราะความตึงเครียดมีผลมาจาก ความต้องการ เมื่อมนุษย์เกิดความต้องการก็จะเกิดการเรียกร้องและถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ความเครียดก็จะลดลงหรือหมดไปทำให้เกิดความพึงพอใจได้

ยงยุทธ สิมพา (2542 : 12) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดี เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานซึ่งเป็นความประสงค์ที่ได้รับการตอบสนองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน จุลอง จิมสุข (2540 : 27) สรุปว่า ความพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีต่องาน ต่อสิ่งที่ต้องรับผิดชอบด้วยความสนใจกระตือรือร้นและปฏิบัติอย่างมีความสุขและภูมิใจในความสำเร็จ นั้น ณรงค์ศักดิ์ คุบบุญญารักษ์ (2537 : 15) และทองสุข ฐนุรัตน์ (2538 : 14) กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของงาน หากต้องการงานที่มีคุณภาพต้องให้ความสนใจกับการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ความพึงพอใจจึงหมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานซึ่งทำให้ความเครียดลดลงหรือหมดไป บุคคลจึงเกิดความสนใจและมีทัศนคติที่ดีเป็นไปในทางบวก ต่องานจึงแสดงออกมาในด้านดี ๆ เช่น เต็มใจที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถรักงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรครูในโรงเรียน นอกจากจะเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแล้วยังส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และประสิทธิภาพของโรงเรียนด้วย

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) มีสาเหตุมาจากกระบวนการทางพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการ (Need) ทำให้เกิดแรงขับ (Drive) ในการที่จะสนองตอบความต้องการนั้นๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย มีทฤษฎีพื้นฐานที่กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงานดังนี้

ทฤษฎีการจูงใจของ มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 35 – 51) ได้ให้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการเบื้องต้นของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเอง ความต้องการทางกาย มีอำนาจมากกว่าความต้องการทางสังคม และความ

ต้องการทางสังคมจะรุนแรงกว่าความต้องการความสำเร็จและปัญญา เพราะคนเรามักจะเลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายอันดับแรก และเมื่อความต้องการในลำดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วจึงเกิดความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องจะเป็นความต้องการในลำดับที่สูงสุด มนุษย์มีความต้องการ อยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุดมากมายและแตกต่างกัน ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองก็จูงใจให้เกิดความต้องการหากได้รับการตอบสนองก็จะช่วยให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานได้

ทฤษฎีองค์ประกอบคู่ของ เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg.1959 : 113) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์โดยเน้นทางด้านแรงจูงใจภายนอก เพราะผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจในการทำงาน ความรู้สึกชอบงานไม่ได้เกิดจากการขาดปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่ชอบ แต่เกิดจากตัวการที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (Satisfiers) ตัวกระตุ้น (Motivator) หรือปัจจัยภายใน (Intrinsic Factor) ปัจจัยเหล่านี้เรียกว่าปัจจัยกระตุ้น (Motivational Factors) ปัจจัยนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะหรือธรรมชาติของงาน และความสัมพันธ์ระหว่างคนงานกับงานที่เขาทำ ปัจจัยนี้จะนำไปสู่ความรู้สึกชอบงาน ซึ่งได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยอมรับตัวงานเอง ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า ถ้าเมื่อใดองค์ประกอบเหล่านี้ลดต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น ผลที่เกิดขึ้นก็คือความรู้สึกที่ไม่ชอบงาน ในทางตรงข้ามความรู้สึกไม่ชอบงานไม่ได้เกิดจากการขาดปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดความชอบงาน แต่เกิดจากปัจจัยตัวการที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ (Dissatisfiers) ตัวค้ำจุน (Maintenance) หรือปัจจัยภายนอก (Extrinsic Factors) ซึ่งเรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน หรือปัจจัยบำรุง ปัจจัยนี้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน เงินเดือน ความสัมพันธ์กับบุคคลในหน่วยงาน การบังคับบัญชา นโยบาย และการบริหารงาน ถ้าเมื่อใดปัจจัยเหล่านี้ลดต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็นก็จะทำให้คนทำงานเกิดความรู้สึกไม่ชอบงานขึ้น แต่ถ้าปัจจัยเหล่านี้อยู่ในระดับที่พอดีหรือสูงกว่าความรู้สึกไม่ชอบงานก็จะหมดไป

ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมกเกรเกอร์ (เพ็ญประภา วงศ์ประชา. 2543 : 18 ; อ้างอิงจาก McGregor. n.d.) ได้แบ่งการทำงานของคนไว้ 2 แบบ คือ แบบทฤษฎี X ที่เชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงาน จึงต้องใช้วิธีการควบคุมหรือลงโทษเพื่อให้งานสำเร็จ เพราะพื้นฐานของคนมีความทะเยอทะยานน้อยและต้องการเพียงความปลอดภัยเท่านั้น ส่วนแบบทฤษฎี Y ที่เชื่อว่าในการทำงานนั้นคนไม่ได้มีความต้องการเงินเพียงอย่างเดียวแต่คนยังต้องการปัจจัยอีกหลายอย่างที่เป็นสิ่งจูงใจให้มีความพึงพอใจในการทำงาน เพราะคนจะไม่หลีกเลี่ยงการทำงานการเปิดโอกาสให้คนได้แสดงความสามารถความรับผิดชอบควบคุมตนเองจะทำให้คนมีความผูกพันกับหน่วยงาน

ทฤษฎีการจูงใจของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1975) ได้แบ่งการจูงใจตามความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลดังนี้ ความต้องการอำนาจ (The Need for Power) บุคคลต้องการความมีอำนาจอย่างมากใช้อำนาจในการสร้างอิทธิพลเพื่อควบคุมการทำงาน โดยการแสวงหา ความเป็นผู้นำ ความต้องการความผูกพัน (The Need for Affiliation) บุคคลมีความต้องการความผูกพันเป็นอย่างมาก ความผูกพันนั้นต้องเกิดจากความรักจึงจะทำให้บุคคลมีความสุข และสามารถหลีกเลี่ยงการไม่ยอมรับของสังคมได้บุคคลแต่ละบุคคลจะรักษาสัมพันธภาพที่ดีที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆในสังคมไว้ ความต้องการความสำเร็จ (The Need for Achievement) บุคคลต่างมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในอันที่จะประสบผลสำเร็จมีความกลัวต่อความล้มเหลว ต้องการงานที่ท้าทายการวิเคราะห์และประเมินปัญหา ชอบการทำงานด้วยตนเองและต้องการข้อมูลที่รวดเร็ว ถ้าประสบกับความล้มเหลวหรือผิดหวังจะมีอารมณ์หงุดหงิด

จากทฤษฎีความต้องการดังกล่าวทฤษฎีของมาสโลว์กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ในการทำงานหรือความต้องการของมนุษย์ทั่วไป ส่วนเฮอริชเบอร์เกอร์กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ที่เน้นในเรื่องของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในเรื่องปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยค้ำจุน และทฤษฎีของแมกเกรเกอร์เน้นในเรื่องของปัจจัยต่างๆที่ทำให้คนพอใจในการทำงาน ซึ่งทฤษฎีการจูงใจของแมคเคลแลนด์จะเน้นในเรื่องของความรักความผูกพันต่อบุคคลในสังคมซึ่งจะนำมาซึ่งอำนาจและความสำเร็จในชีวิตหน้าที่ยการทำงานเช่นเดียวกับทฤษฎีของมาสโลว์

ดังนั้น ผู้บริหารและผู้นำองค์กรควรเข้าใจและเรียนรู้เรื่องลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ซึ่งต้องได้รับการตอบสนองตั้งแต่เบื้องต้น และศึกษาถึงพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้ร่วมงาน และตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เพราะความต้องการที่ได้รับการตอบสนองจะนำไปสู่ความพึงพอใจ ซึ่งพรอร์นี ชูทซ์เจนจิต (2538 : 461 – 470) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อบุคลากรในโรงเรียนต้องการการตอบสนอง จะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่ตั้งเป้าหมายไว้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยความต้องการที่เกิดจากแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความปรารถนา ความมุ่งหวังที่ต้องการการตอบสนอง และเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองตามความต้องการแต่ละอย่างแล้วก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจโดยการแสดงออกในทางที่ดีทำให้งานมีประสิทธิภาพสูง แต่มนุษย์มีความต้องการและความพึงพอใจไม่มีสิ้นสุด ความพึงพอใจจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วเท่านั้น

1.2 การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการทำงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกที่ดี รักชอบงาน มีความกระตือรือร้น มีขวัญกำลังใจ สิ่งต่างๆเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน ผู้บริหารจึงต้องตระหนักและรับทราบเกี่ยวกับการวัดระดับความพึงพอใจ และมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

ลูทธานส์ (Luthans.1992) กล่าวว่า ในการวัดความพึงพอใจในการทำงานต้องพิจารณา วัดเป็น 3 มิติ ได้แก่ 1) วัดการตอบสนองทางอารมณ์หรือความรู้สึกที่มีต่อการทำงาน 2) วัดผลการทำงานว่าสอดคล้องกับความคาดหวังมากน้อยเพียงใด เป็นการวัดความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและผลการทำงาน 3) วัดเจตคติที่มีต่องาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ลักษณะของงาน (The work itself) ค่าจ้าง (Pay) โอกาสความก้าวหน้า (Promotion opportunities) การนิเทศของผู้บังคับบัญชา (Supervision) และผู้ร่วมงาน (Co-workers)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 155) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายลักษณะ ดังนี้

1. การแบ่งแบบวัดตามลักษณะข้อคำถาม

1.1 แบบสำรวจแบบปรนัย (Objective Surveys) เป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือก ผู้ตอบสามารถเลือกคำตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึก ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ

1.2 แบบสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive Surveys) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูด และข้อเขียน เป็นแบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบข้อมูลที่ได้อาจเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. การแบ่งแบบวัดตามคุณลักษณะของงาน

2.1 แบบวัดความพึงพอใจงานทั่วไป เป็นแบบที่วัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานที่ทำในหน่วยงาน

2.2 แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงาน แบบวัดนี้เป็นการวัดความพึงพอใจในงานแต่ละด้านได้แก่ ด้านรายได้ ความมั่นคงในงาน มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชาและความก้าวหน้า

อารี เพชรผุด (2530 : 36) กล่าวถึงความสำคัญของการวัดความพึงพอใจในการทำงานที่สามารถวัดได้ คือ เพื่อทราบสาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับผลงานที่ออกมา ได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมด้านต่างๆที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับการฝึกอบรมการขาดงาน การหยุดงานบ่อยๆ การเปลี่ยนงาน การลาออก และปัญหาอื่นๆ

การวัดระดับความพึงพอใจในการทำงานจะทำให้ทราบถึงทัศนคติความรู้สึของผู้ปฏิบัติงานว่ามีความรู้สึอย่างไรต่องานที่ปฏิบัติ พอใจหรือไม่พอใจ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ นั้นต้องพิจารณาตามความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของการวัด

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศเป็นงานหลักที่มีความสำคัญงานหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานของการศึกษา เพราะในปัจจุบันบทบาทการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงไป การนิเทศภายในเริ่มลดบทบาทลง ผู้บริหารโรงเรียนจะจัดตั้งองค์กรขึ้นภายในโรงเรียน บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนก็เริ่มมีบทบาทในการนิเทศมากขึ้น ช่วยกันวิเคราะห์ระบบพฤติกรรมกรรมการนิเทศ ระบบพฤติกรรมการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การวัดผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีลักษณะเป็นการประสานพลังกาย พลังใจ พลังความคิดของครูทุกคนภายในโรงเรียนเข้าด้วยกัน เพราะครูภายในโรงเรียนย่อมรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงมากกว่าและคณะครูเป็นองค์กรที่สำคัญมากที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนและคุณภาพของนักเรียนโดยตรง (ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์.2538:29-33)

2.1 ความหมายและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องดำเนินการให้มีขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 5) กล่าวว่า เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนางานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 7) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นโดยอาศัยบุคลากรของโรงเรียน ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 261) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาและในหลายโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรร่วมโครงการ

อำภา บุญช่วย (2537 : 110) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในว่า การนิเทศภายในเป็นความพยายามทุกสิ่งทุกอย่างของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไป ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้นทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538 : 30) ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นการประสานพลังกาย พลังใจ และพลังความคิดของครูทุกคนภายในโรงเรียนเข้าด้วยกัน ทำการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพต่อคุณภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (2539 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ภายในโรงเรียนร่วมกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ในทางที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

สิทธิชัย เวศสุวรรณ (2541 : 9) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนของครู ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้สูงขึ้นและตรงเป้าหมาย ชารี มณีศรี (2542 : 201) สรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นความร่วมมือกันของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาครูให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 110) สรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

นิเวศน์ คิตยาว (2542 : 8) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารกับครูในโรงเรียนที่จะแก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนนั้นเป็นการร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้บริหารและบุคลากรที่อยู่ภายในโรงเรียน เพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และให้ครูมีพลังในการปฏิบัติงาน เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

สังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสาเหตุให้เกิดความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้ระบบการศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนตาม ครูซึ่งเป็นผู้พัฒนาคนจึงต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ต้องมีความชำนาญเฉพาะด้าน ปัญหาตัวเร่งที่สำคัญได้แก่การนำหลักสูตรไปใช้เพราะสภาพการสอนเปลี่ยนไป การนิเทศจากภายนอกมีไม่ทั่วถึง ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องร่วมมือกันภายในโรงเรียนโดยผู้บริหารและคณะครูเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นเรื่องจำเป็นและรีบด่วนที่โรงเรียนต้องจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 262 – 263) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ว่า ศักยภาพของนิเทศที่มีจำนวนจำกัดซึ่งไม่สามารถนิเทศได้ทั่วถึงและเจาะลึกถึงในห้องเรียน ในขณะที่เดียวกันจำนวนสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษาได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การนิเทศในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย การนิเทศภายในเป็นการสร้างความใกล้ชิด คู่กันเคยการทำงานร่วมกันมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน การประชาสัมพันธ์ประสานงานเป็นไปอย่างทั่วถึงเพราะมีความคุ้นเคยกันภายใน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 62) ได้สรุปถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน
2. ครูควรรับการนิเทศเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าด้านการสอนและวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะข้อมูลจากการนิเทศช่วยในการจำแนกคุณภาพครูและช่วยในการแก้ปัญหาในโรงเรียน
4. การนิเทศช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดความคิดใหม่ๆตลอดจนเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ รวมถึงการนำงานวิจัยมาใช้เก็บข้อมูลในการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ
5. โรงเรียนจำเป็นต้องให้ครูได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องเพราะความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพิ่มขึ้นตลอดเวลา และไม่มีหลักประกันว่าครูจะมีประสิทธิภาพตลอดไปโดยไม่มีการนิเทศ
6. เพื่อให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์และครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป ปรชญาและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
7. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่คณะครูให้รู้สึกปลอดภัยในการทำงาน มีความรักความภูมิใจในอาชีพ ทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจให้บรรลุเป้าหมาย

ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนขององค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ (2539 : 1 – 2) กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียนคือการบริหารงานโรงเรียน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนิเทศครู เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงงานหรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพ ในอันที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. ประสพการณ์ ความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกันของครูในโรงเรียนทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนย่อมแตกต่างกัน
3. การปฏิบัติงานใด ๆ ก็มีปัญหเกิดขึ้นและแตกต่างกัน โรงเรียนซึ่งประกอบด้วยครู นักเรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันก็ย่อมเกิดปัญหาเป็นธรรมดา

4. สภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกันจึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์จากภายนอกจะรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

5. ในสภาพปัจจุบันบุคลากรภายในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ บางคนมีความสามารถเฉพาะ จึงสมควรจะได้ใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ให้มาก

6. จำนวนของศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอ การนิเทศจึงต้องเป็นไปในลักษณะกระตุ้นให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากขึ้น ฉะนั้น ระบบการศึกษาภายในโรงเรียนจึงต้องควบคุมโดยการนิเทศภายนอก เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาอันเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดและแก้ปัญหาตนเองในการทำงาน รับรู้เป้าหมายวัตถุประสงค์ปรัชญา ของโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน เกิดความรักภาคภูมิใจในอาชีพ

2.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ

จำรัส นองมาก (2532 : 28) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความมุ่งหมายเพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเพิ่มขึ้น และผลจากการสั่งสอนของครูทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น ครูมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานมีความพึงพอใจที่จะทำหน้าที่ให้ดีขึ้น

กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 306) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะได้ผลดีต้องทำอย่างมีขั้นตอนเป็นกระบวนการที่ให้ผลตามความมุ่งหมาย เป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อให้บุคลากรได้รับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์วิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจทำให้มีกำลังใจในการทำงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2533 : 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งให้ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศสามารถทำงานร่วมกันเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความมุ่งหมายที่แน่นอนตรวจสอบและประเมินได้ มีบรรยากาศที่เป็นกันเองมีความเข้าใจอันดี

ต่อกันและสามารถร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เป็นการ
พัฒนาวิชาชีพทำให้ครูรู้สึกว่าการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิมในการทำงาน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แสวง
หาความสามารถพิเศษของบุคคลโดยเปิดโอกาสให้แสดงออกและพัฒนาความสามารถได้อย่าง
เต็มที่ ใช้กลวิธีต่างๆ ในการนิเทศโดยเริ่มจากสภาพที่เป็นอยู่และทำให้ดีขึ้นเพื่อส่งเสริมความ
ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 264 – 265) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการ
นิเทศภายในว่า เพื่อพัฒนาส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและ
มาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักการสื่อการเรียนการสอนเอกสารทางวิชาการให้ได้
มาตรฐานและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาและ
ครูอาจารย์ เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์
อันจะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาและแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

บันลือ พงุทชะวัน (2537 : 80 –81) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน
โรงเรียน คือ มุ่งพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้ได้รับความรู้ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติได้
ดีขึ้น พัฒนางานซึ่งหมายถึงงานการเรียนการสอนและสร้างสรรค์งานให้มีประสิทธิภาพ
ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาและการนิเทศ ตลอดจนได้
รับความร่วมมือจากบุคคลในชุมชนในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ส่งเสริมการสร้างขวัญ
กำลังใจของบุคลากรให้ทำงานด้วยความมั่นใจมีกำลังใจในการทำงาน ประสานงานและอำนวยความสะดวก
ส่งเสริมการนิเทศจากภายนอกอย่างสม่ำเสมอ

การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ประสบการณ์
มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน เกิดความเจริญงอกงามในอาชีพ
มีความมั่นใจในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีขวัญและกำลังใจมีความเข้าใจกันเพื่อเกิด
ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลให้
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.3 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์
ประสงค์เพื่อปรับปรุงงานและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในอันที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์
ของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้น ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนผู้นิเทศก็จำเป็นต้องมีหลักการ
ดำเนินงานเพื่อจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนบรรลุผล ซึ่งผู้ดำเนินการต้องยึดหลักสำคัญ
เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานนิเทศ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535 : 265 – 266) กล่าวถึงหลักการนิเทศว่าดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารอย่างเป็นระบบมีการวางแผนการดำเนินงาน
เป็นโครงการ

2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วม มีความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ แสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคลที่แสดงออกและพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน โดยให้ครูเรียนรู้ปัญหาของตนและหาวิธีแก้ไข

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน สร้างความเข้าใจร่วมกันสร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดีและมีความสามารถในการอยู่ร่วมกัน

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพันและความมั่นคงต่ออาชีพรวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตน เกิดความพึงพอใจในงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความภาคภูมิใจ

ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนขององค์กรสังคมแห่งประเทศไทย. (2539 : 2 – 3) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการนิเทศภายในดังนี้

1. ควรเริ่มต้นการนิเทศภายในโรงเรียน จากสภาพปัจจุบันที่โรงเรียนกำลังเผชิญอยู่

2. การนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการซึ่งเป็นไปตามค่านิยมวัตถุประสงค์ในนโยบายที่เกี่ยวข้อง สภาพความเป็นจริงและกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้นๆ

3. การนิเทศภายในโรงเรียนควรเป็นวิทยาศาสตร์มีขั้นตอน ระเบียบ วิธีการในการศึกษา ปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ภายในขอบเขตของงาน

4. การนิเทศภายในโรงเรียนควรเป็นประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการแสดงออก การปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ การแบ่งงานตามความสามารถความถนัด ความพอใจ

5. การนิเทศภายในโรงเรียนควรเป็นการพัฒนางานมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

6. การนิเทศภายในโรงเรียนควรใช้กลวิธีและเครื่องมืออย่างง่ายไม่มีพิธีรีตองมากนัก

7. การนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้

ชาวี มณีศรี (2542 : 27 – 28) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น การประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครู อาจทำได้โดย จัดให้มีการอบรมด้านวิชาชีพ พัฒนาหลักวิชาความรู้

มีความเชื่อมั่นในการสอน มีประสบการณ์ในการใช้อุปกรณ์การสอน พัฒนาทัศนคติ
ในการทำงานปรับปรุงแบบประมวลการเรียนรู้การสอน โครงการสอน จัดทำวัสดุอุปกรณ์
การสอนชนิดต่างๆที่หาได้ในโรงเรียนและท้องถิ่น เข้าใจเทคนิคการประเมินผล

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย กระทำโดย ครูใหญ่เป็นผู้นำทาง
การศึกษา ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูได้ใช้ความสามารถเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้
ของเด็กให้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ครูมีอิสระ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการวางแผน
นโยบาย อำนาจหน้าที่เป็นอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ ครูมี
ส่วนร่วมใน การตัดสินใจ ทุกคนมีโอกาสที่จะเป็นผู้นำหากมีความสามารถ ความร่วมมือกัน
ระหว่างครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์คือการช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์ ควรหลีกเลี่ยงการบังคับ
การปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน การกะประเมินค่า เข้มงวด ตรวจตรา จัดมาตรฐานและพิธีรีตอง
สร้างบรรยากาศให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ๆ ให้ครูได้คิดสร้างสรรค์
ตามสติปัญญาของแต่ละคน

4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกันโดยงานนิเทศและ
งานพัฒนาหลักสูตรไม่แยกกัน งานนิเทศเกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้หลักสูตร การพัฒนา
วัสดุอุปกรณ์ การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์

5. การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยยอมรับนับถือเห็นอกเห็นใจตรงไป
ตรงมา ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรไมตรีกับคนอื่น

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ ขวัญกำลังใจของครูสูงย่อมทำให้การสอนดีตาม
ไปด้วย ขวัญกำลังใจของครูดี การเรียนของเด็กจะดีตามไปด้วย ครูต้องการได้รับการยกย่อง
ชมเชย

7. การนิเทศต้องมุ่งจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยศึกษาและวางแผน
เพื่อทราบความต้องการและปัญหาในชุมชน ช่วยเหลือเร่งรัดครูให้สำรวจการใช้ทรัพยากรใน
ชุมชนให้เกิดประโยชน์ ร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน ช่วย
ครูในการพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพชุมชน ส่งเสริมครูจัดแสดงกิจกรรมต่างๆ เช่น
การสาธิตทางการเกษตร สืบหาหัตถศิลป์วัฒนธรรม เป็นต้น

การนิเทศภายในโรงเรียนมีหลักการนิเทศที่สำคัญที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติ คือ
การนิเทศต้องเป็นการช่วยกระตุ้นและแนะนำเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม มีความเป็น
ประชาธิปไตยยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสร้าง
สภาพแวดล้อมที่ดี สร้างขวัญกำลังใจโดยให้ความร่วมมือช่วยเหลือ เป็นการแก้ปัญหาหรือ
พัฒนาการเรียนการสอน

2.4 องค์ประกอบที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนจะเกิดผลมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. บุคลากรผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศภายในเป็นการร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์และครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ซึ่งเป็นทั้งผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ แต่ตัวจักรสำคัญที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนคือผู้บริหารโรงเรียนเพราะจะต้องเป็นทั้งผู้สนับสนุนการนิเทศและทำหน้าที่ผู้นิเทศ

2. วิธีการนิเทศ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะเป็นการนำหลักเกณฑ์การนิเทศไปสู่การปฏิบัติจริง ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการจัดการนิเทศขึ้นอยู่กับวิธีการนิเทศ

2.1 วิธีการนิเทศของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารซึ่งมีประเด็น ดังนี้ คือ

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริม การปฏิบัติงาน ให้ครูรักงานวิชาการ เคารพในหลักการและเหตุผลของการปรับปรุงคุณภาพงาน ช่วยเหลือให้ความสะดวกมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ มีเวลาในการปฏิบัติงาน

2) กำหนดวิธีการทำข้อมูลโดยศึกษาปัญหาและข้อบกพร่อง อุปสรรคของงานโดยการเข้าเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอน ปรีกษาหาหรือเป็นรายบุคคลและคณะ จัดให้มีการประเมินมาตรฐานโรงเรียนและประเมินการใช้หลักสูตร ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงงาน รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก

3) กำหนดวิธีหรือกิจกรรมนิเทศ โดยจัดปฐมนิเทศครูใหม่ สาธิตการสอน ประชุมครูเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอน วางโครงการหรือวางแผนและเตรียมงานต่างๆ จัดอบรมครูเพื่อเพิ่มความรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดให้มีเอกสารทางวิชาการ ส่งเสริมกระตุ้นให้ทดลองสอน ทำการวิจัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จัดให้มีการเยี่ยมชั้นเรียนหรือชมการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่น จัดให้ครูเลือกวัสดุและจัดสื่อการสอนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน จัดให้ครูได้มีการประเมินตนเองเพื่อรับผิดชอบต่อผลงานที่จะปฏิบัติและมีการพัฒนาวิธีการสอน ร่วมวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน ประเมินคุณภาพโรงเรียน รายงานผลการเร่งรัดคุณภาพต่อหน่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาฝ่ายการศึกษา

2.2 วิธีการนิเทศของหัวหน้าสายชั้น หรือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวาง จึงควรมีความสามารถในนิเทศ โดยการช่วยปฐมนิเทศครูใหม่และครูที่ไม่ประสบความสำเร็จ จัดให้มีการสาธิตการสอนกลุ่มประสบการณ์ที่รับผิดชอบเพื่อเป็นตัวอย่าง จัดประชุมปรึกษาหารือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์และแนวความรู้ที่ต้องนำมาปรับปรุงการเรียน

การสอน ให้ความเป็นกันเอง เยี่ยมเยียนเพื่อนครูในห้องเรียนเพื่อช่วยแก้ปัญหา ปรีกษาหรือสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับครู สรุปผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารรับทราบความเคลื่อนไหว

2.3 วิธีการนิเทศของครูผู้สอนกลุ่มประสบการณ์วิชาการต่างๆ ครูแต่ละคนมีความสามารถเฉพาะอย่างหรือหลายอย่าง ซึ่งสามารถถ่ายทอดความรู้โดยการสาธิตหรือแนะนำเพื่อนร่วมงานได้โดยทำเป็นกลุ่มหรือทำเดี่ยวก็ได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ในการดำเนินการนิเทศนั้นจำต้องมีเครื่องมือในการนิเทศ เครื่องมือจะเป็นสิ่งช่วยให้การนิเทศมีหลักฐาน มีข้อพิสูจน์ได้ มีหลักวิชาการในการดำเนินงานอย่างถูกต้องเป็นระบบ ตัวอย่างเครื่องมือ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน แบบบันทึกการเยี่ยมชั้นเรียน แบบสรุปรายงานผลการดำเนินงานของสายชั้น กลุ่มประสบการณ์หรือกลุ่มงานต่างๆ เช่น บันทึกการประชุม แบบประเมินโครงการ

การนิเทศภายในโรงเรียนประสบผลสำเร็จได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนซึ่งเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การใช้วิธีการนิเทศของผู้นิเทศซึ่งต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศเพื่อให้เกิดผลในการนิเทศ กำหนดวิธีการทำข้อมูลโดยหาปัญหา กำหนดวิธีหรือกิจกรรมในการนิเทศพร้อมทั้งเครื่องมือที่จะใช้ในการนิเทศ ผู้บริหารเป็นทั้งผู้สนับสนุนการนิเทศและทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ

2.5 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนมี 5 ขั้นตอนดังนี้ (ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2539 : 7 –11)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เพราะก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งใดจะต้องรู้ถึงสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนแล้วจึงกำหนดความต้องการที่จะดำเนินการต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ เป็นการเตรียมงานเพื่อสรุปกิจกรรมการนิเทศไว้ล่วงหน้า รวมทั้งการใช้เวลา ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานนิเทศ เมื่อกำหนดเป็นโครงการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำเอาแผนโครงการไปปฏิบัติ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการนำเอาทรัพยากรและเทคนิคในการทำงานมาใช้ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้บริหารหัวหน้าสายชั้นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ควรดำเนินการเป็นขั้นตอน คือ การอำนวยความสะดวก การอำนวยความสะดวกช่วยเหลือดูแลความก้าวหน้า ให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การควบคุมงาน เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ก่อนเริ่มงานจนถึงสิ้นสุดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

การรายงานผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานจะดำเนินไปได้มากน้อยเพียงไร ประสบความสำเร็จอย่างไรผู้บริหารต้องรับทราบและหาวิธีการแก้ไขให้งานดำเนินไปด้วยดีและรวดเร็ว

สังต์ อุทรานันท์ (2530 : 125 – 131) กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถดำเนินตามขั้นตอนได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศ เริ่มจากการรับรู้สภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ผู้ดำเนินการนิเทศเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาหาสาเหตุ กำหนดจุดประสงค์ และทางเลือกในการแก้ปัญหา สรรหาบุคลากรพร้อมทั้งมอบหมายงานให้

ขั้นตอนที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ เป็นความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน อาจให้บุคลากรในโรงเรียนหรือเชิญจากภายนอกก็ได้

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศปฏิบัติการนิเทศ โดยต้องมีการวางแผนร่วมกันก่อนการนิเทศ ผู้บริหารคอยสนับสนุน ผู้นิเทศเลือกใช้วิธีการนิเทศโดยพิจารณาตามสภาพและความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศ ผู้นิเทศทำการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ส่วนผู้บริหารนั้นต้องสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ ควรประเมินผลผลิตกระบวนการและปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญกับผลผลิตมากที่สุด กระบวนการทำงานและปัจจัยป้อนเข้าตามลำดับ และต้องประเมินผลที่เกิดกับผู้รับการนิเทศโดยตรงคือครู ไม่ต้องประเมินคุณภาพนักเรียนเพราะต้องมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ สร้างขวัญกำลังใจ พร้อมทั้งประเมินผลรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารรับทราบเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.1 เหตุผลและความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องปรับให้เข้าและสอดคล้องรับกับสภาพการณ์ของโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษาที่จะแก้ปัญหาจากสภาพการณ์ที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งทำให้การเรียนการสอนในระบบเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 6)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กล่าวถึงวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ ให้มีความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถความต้องการและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2541 : 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่แท้จริงและผู้เรียนได้ฝึกทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สุวิทย์ มูลคำ. 2542 : 11)

กระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้ของคนไม่มีที่สิ้นสุด ความรู้ที่ให้แกเด็กต้องเป็นความรู้สากล ความรู้ที่เกิดจากท้องถิ่น ผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ วางแผนศึกษาหาความรู้จากความสนใจของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ผู้สอนต้องปรับปรุงตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง เป็นผู้จัดการการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ. 2542 : 1)

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดเป็นยุทธศาสตร์หลักในการปฏิรูปการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ และทันต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก

3.2 ความหมายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น

อรทัย มูลคำและคณะ (2542 : 17) กล่าวว่า ในการเรียนการสอน บุคคลสองฝ่ายคือ ผู้สอนฝ่ายหนึ่งและผู้เรียนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด โดยผู้สอนและผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ในบางโอกาสผู้สอนจะมีบทบาทมากกว่า การเรียนการสอนในลักษณะนี้เรียกว่าการเรียนการสอนที่ผู้สอนหรือครูเป็นสำคัญ แต่เมื่อผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าเรียกว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ระบุว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงจากการริเริ่มและตัดสินใจด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม รวมทั้งมีการอภิปรายพูดคุยสะท้อนความคิด และสรุปเป็นประสบการณ์

การณที่มีควมหมายตอตนเอง กระบวนการเรยนรูที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การใช้ประโยชน์สูงสุดอยู่ที่ผู้เรยนและการเคารพในศักดิ์ศรี สิทธิและหน้าที่ของผู้เรยน

การเรยนการสอนที่เน้นผู้เรยนเป็นศูนย์กลางนั้น การเรยนการสอนต้องจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถความสนใจของผู้เรยน (ชาติรี เกิดธรรม. 2542 : 7) มุ่งเน้นให้นักเรยนลงมือกระทำด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเรยนรูได้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2539) ผู้เรยนเรยนรูจากแหล่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เกิดการเรยนรูได้โดยการค้นพบด้วยตนเอง ได้เรยนรูจากกลุ่มผู้เรยนอื่นๆ และสามารถนำควมรูไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 24)

แนวการจัดการเรยนการสอนนั้นต้องเน้นให้ผู้เรยนสร้างควมรูใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) ให้ผู้เรยนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรยน สามารถนำควมรูไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสพการณ์การเรยนรูให้ผู้เรยน การจัดกระบวนการเรยนการสอนที่เน้นผู้เรยนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการควมรูในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้วิธีสอนและแหล่งควมรูหลากหลาย สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือพัฒนาหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. 2544 : 7) ส่งเสริมให้ผู้เรยนรู้จักเรยนรูด้วยตนเอง เรยนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง (วัฒนาพร ระบับทุข์. 2541 : 2) ให้ผู้เรยนเกิดการเรยนรูเน้นให้ผู้เรยนคิดค้น สร้าง สรุปลควมรูด้วยตนเองและนำควมรูไปใช้ได้ (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 36)

การจัดการเรยนการสอนที่เน้นผู้เรยนเป็นศูนย์กลางมีกิจกรรมสองลักษณะ คือ กิจกรรมของครูและกิจกรรมของผู้เรยน กิจกรรมของครูได้แก่การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดเตรียมสื่อ/แหล่งเรยนรู การจัดสภาพแวดล้อมของการเรยน การจัดกิจกรรมในห้องเรยน เทคนิควิธีการสอนของครู ส่วนกิจกรรมของผู้เรยนได้แก่ ผู้เรยนลงมือปฏิบัติขณะมีการเรยนการสอน เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มภายใต้การดูแลและแนะนำของครู กิจกรรมของผู้เรยนเป็นหัวใจของกระบวนการเรยนการสอน (อรรถัย มูลคำ และ สุวิทย์ มูลคำ. 2544 : 12)

การเรยนรูที่เน้นผู้เรยนเป็นศูนย์กลาง คือ ระบบการจัดการเรยนรูซึ่งมีผู้เรยนเป็นหัวใจสำคัญด้วยความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีประสิทธิภพที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง 100 % ผู้เรยนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรยนรูของตนเอง ผู้เรยนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรยนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้น แต่จะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรยนและวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ผลด้วย (วัฒนาพร ระบับทุข์. 2541 : 9)

การจัดการเรยนการสอนที่เน้นผู้เรยนเป็นศูนย์กลางจึงเป็นการจัดการเรยน

การสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในศักดิ์ศรีสิทธิและหน้าที่ของผู้เรียน มุ่งเน้นการจัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ความสามารถความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เน้นการบูรณาการความรู้ต่างๆ โดยช่วยให้ผู้เรียนได้ คิด ค้นพบสร้างลงมือปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งกระบวนการและผลงาน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

แนวคิดด้านการเรียนรู้มีอิทธิพลสำคัญต่อครูผู้สอนในการกำหนดยุทธศาสตร์ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีแนวคิดสนับสนุน ดังนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2541 : 4 – 5)

1. แนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism or Associationism) เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้จะเกิดได้ต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง พฤติกรรมเกิดขึ้นหากมีการเสริมแรง ซึ่งสกินเนอร์ (Skinner) เสนอให้ใช้เครื่องช่วยสอนและบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งสามารถให้การเสริมแรงได้ทันที ผู้เรียนจะทำงานได้ตามลำพัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น
2. แนวความคิดของกลุ่มพุทธรนิยม (Cognitivism) การศึกษาพฤติกรรมของคนต้องไม่มองเพียงพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้น ต้องคำนึงถึงกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงความคิด บรูเนอร์ (Bruner) ได้นำลักษณะธรรมชาติของคนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบค้นพบ (Discovery) เน้นการใช้โครงสร้างของสิ่งที่เรียนจะช่วยให้จำได้ดี เข้าใจหลักเกณฑ์ต่างๆซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ได้ ครูควรใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเองซึ่งจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ของตน และทำให้เขาเป็นนักแก้ปัญหาในอนาคต
3. แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมา (Good-Active) มีอิสระในการนำตนเอง พึ่งตนเองมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระ เสรีภาพในการเลือกทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อนมีความรับผิดชอบ มาสโลว์เสนอแนวคิดที่เรียกว่า (Third Force Psychology) ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า ถ้าให้อิสระกับเด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตนเองได้ พ่อแม่และครูต้องมีความไว้วางใจในตัวเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กเจริญเติบโต ส่วนโรเจอร์ส (Rogers) เสนอทฤษฎีแบบ Client-centered ที่เน้นความสำคัญของผู้มีปัญหามากกว่าผู้ให้คำปรึกษา เขาเชื่อว่าผู้มารับคำปรึกษาจะเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เทคนิคที่ใช้ คือ การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น การให้การยอมรับ การมีทัศนคติที่ดีพยายามเข้าใจความรู้สึกของผู้มารับคำปรึกษาสามารถทำให้ผู้มารับคำปรึกษายอมรับตนเองและรู้จักตนเอง จึงมีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาได้

ด้วยตนเอง เขาจึงนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และเสนอว่าการจัดการเรียนการสอน ควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรสร้างสภาพการณ์เช่นเดียวกับที่ใช้ในการให้คำปรึกษา คอมบส์ (Combs) เชื่อว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมในช่วงนั้น และเวลานั้น จากแนวคิดนี้ ครูต้องพยายามเข้าใจสภาพการเรียนการสอนโดยทำความเข้าใจ เด็กและช่วยให้เด็กปรับความเชื่อและการรับรู้ ช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยเหลือเป็นผู้ร่วมคิดและเป็นเพื่อนกับเด็ก

4. แนวความคิดของกลุ่ม Constructivist เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนและผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับ ความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้แต่สามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนได้ โดยจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาหรือเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น ซึ่งเป็นสภาวะที่ประสบการณ์ใหม่ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนต้องพยายามปรับ ข้อมูลใหม่กับประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมแล้วสร้างเป็นความรู้ใหม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์. 2544 : 6 - 7)

จากแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ระบุว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ทำให้เกิดการเรียนรู้ครูต้องเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ กระตุ้น ให้อิสระภาพและไว้วางใจซึ่งเป็นแรงเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองนำตนเองได้ ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง

3.4 หลักการพื้นฐานของแนวคิด “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”

ในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นควรยึดหลักการพื้นฐานในการจัดดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 3 - 4)

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน เป็นเจ้าของการเรียนรู้ ครูเป็นผู้สนับสนุน (Supporter) เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ผู้เรียนจะรับผิดชอบ เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วม เริ่มต้นการเรียนรู้รับผิดชอบและ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความ ต้องการของผู้เรียนการเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอนและวิธีที่ใช้สอน”

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะรับความสนุกสนานจากการเรียนได้ทำงานกับเพื่อนๆ ค้นพบสิ่งใหม่ๆ พบประเด็นที่

ท้าทาย ผลสำเร็จที่เขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนากาเรเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลายๆด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนเองในแง่มุมที่แตกต่างกันเกิดความมั่นใจสามารถควบคุมตนเองและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้

6. ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้หลายๆด้านพร้อมกันไปทั้งด้านความคิด ด้านการปฏิบัติ ด้านอารมณ์ความรู้สึก

7. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการความรู้ ครูจึงต้องค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้สามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญคือครูต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือและเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2544 : 1 - 2) กล่าวถึงหลักสำคัญของการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึง ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Learners' Needs/Interests) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) ในการเรียนรู้ให้มากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionism) คือให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง (Experiential Learning) สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Inquiry) เป็นการพึ่งพาตนเอง (Autonomy) เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้ (Metacognition) คือรู้วิธีคิดของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการคิดได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นจดจำเนื้อหา เน้นการประเมินตนเอง (Self - Evaluation) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เข้าใจตนเองพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมขึ้น เน้นความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 11) กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและเกิดได้จากแหล่งต่างๆกัน ประสบการณ์ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ การเรียนรู้ที่ดีต้องเกิดจากความเข้าใจที่ผู้เรียนค้นพบเองจะมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจำได้ดี การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่ตนต้องการ และการเรียนรู้ที่มีความหมาย คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สำลี รักสุทธี (2544 :14) กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ว่าต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม คือผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล หลักการประชาธิปไตย ครูต้องมีใจกว้างมองเห็นความสำคัญของผู้เรียน หลักกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข ต้องจัด

การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานจากการเรียน หลักการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีคุณค่าต่อชีวิตจริงสามารถนำไปใช้ได้จริง และหลักการสร้างองค์ความรู้เอง โดยผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้จะเกิดจากการปฏิบัติด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น

ทิสนา แคมมณี (กรมสามัญศึกษา. 2540 :19 – 20 ; อ้างอิงจาก ทิสนา แคมมณี) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง(Construct) ความรู้ด้วยตนเอง ทำความเข้าใจสร้างความหมายของสาระข้อความรู้ให้แก่ตนเอง ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดที่จะทำได้ ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ (Application) ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

จากความเชื่อในหลักการดังกล่าวแล้วข้างต้นจึงนำไปสู่หลักการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ คือ

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างทั่วถึงและมากที่สุด ให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ
 2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญโดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน แลกเปลี่ยนพูดคุยปรึกษาหารือกันจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้
 3. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ครูผู้สอนต้องพยายามจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง เพราะจะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดีมีความหมายกับผู้เรียนโดยตรง
 4. เน้นกระบวนการควบคู่กับผลงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดผลงาน
 5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางเอง
- หลักการพื้นฐานที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากเนื้อหาและเทคนิคการสอนของครูที่คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาและมีความสุข การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกลุ่มซึ่งทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนเองในหลายๆ ด้านและสามารถพัฒนาความสามารถแต่ละด้านไปพร้อมกันจึงทำให้คุณภาพของผู้เรียนสูงขึ้น การเรียนรู้จึงมีความหมายมีคุณค่าและประโยชน์ต่อชีวิตจริงซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้

4. ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผู้นิเทศก์เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือ สร้างบรรยากาศสนับสนุน เพื่อให้ครูเกิดแรงจูงใจที่จะปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การนิเทศดำเนินการใน 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการเตรียมการ

ก่อนการจัดการเรียนการสอนทุกครั้งครูผู้สอนต้องมีการเตรียมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเกิดประสิทธิภาพได้ครูจึงต้องมีการเตรียมการดังนี้ (วัฒนาพร ระบุทุกข. 2541 : 13 – 14)

1) การเตรียมตนเองให้พร้อมในบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อมูลความรู้ และแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าดังนั้นครูจะต้องเตรียมตนเองด้วยการอ่านค้นคว้าทดลองปฏิบัติมาๆ ในหัวข้อเนื้อหาข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

2) การเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน ศูนย์การเรียนรู้ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่างๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสือ อุปกรณ์สื่อต่างๆ สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

3) การเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด ครูต้องวิเคราะห์จุดประสงค์เพื่อให้ได้สาระสำคัญ เนื้อหาข้อความรู้ที่นำไปสู่การออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนมีบทบาทตามที่กำหนด ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการที่กำหนดบทเรียนและความรับผิดชอบให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

4) การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

5) การเตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทของครูในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยการวัดให้ตรงตามจุด

ประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Psychomotor) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

กรมสามัญศึกษา (2542 : 14 – 15) กล่าวถึง แนวทางการดำเนินการของครูในชั้นเตรียมการประกอบด้วย

1) เตรียมตนเองในการเป็นผู้ให้บริการด้านความรู้ ข้อมูลแหล่งความรู้เพื่อแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้า จึงต้องเตรียมตนเองด้วยการอ่าน ค้นคว้า ทดลองปฏิบัติมาก ๆ

2) เตรียมแหล่งข้อมูล ในรูปสื่อการเรียน ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน

3) จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ก่อนการสอนทุกครั้งต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด ต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ให้ได้สาระสำคัญ เนื้อหา เพื่อนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดในการทำแผนการสอนสิ่งที่ครูต้องเตรียม คือ

3.1 เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

3.2 เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบกิจกรรมแล้วจะต้องพิจารณาและกำหนดว่าจะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์แบบใดเพื่อให้กิจกรรมบรรลุผล บทบาทของครูจึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก

3.3 เตรียมวัดและประเมินผล คือเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยวัดให้ตรงตามจุดประสงค์และครอบคลุมทั้งกระบวนการและผลงาน ต้องเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือให้พร้อม

ราตรี อินกัน (2544 : 8 - 9) กล่าวถึงขั้นการเตรียมการว่า ครูต้องมีการเตรียมตนเองให้พร้อมในการให้บริการความรู้ ให้คำอธิบายแนะนำ คำปรึกษาให้ข้อมูลความรู้รวมทั้งแหล่งความรู้ที่ศึกษาค้นคว้าได้ ครูจึงต้องเตรียมอ่าน ค้นคว้าทดลองปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เตรียมแหล่งข้อมูล ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองแหล่งเรียนรู้ต่างๆให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าทั้งในและนอกห้องเรียน จัดทำแผนการสอน ครูต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดอันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมผู้เรียนให้มีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้

ในการจัดทำแผนการสอนครูต้องเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวางแผนจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ การค้นคว้า การสร้างความรู้ บทบาทครูเป็นผู้จัดการที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้และความรับผิดชอบให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการความสามารถความสนใจของแต่ละคน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์โดยพิจารณาว่าจะใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อจะทำให้กิจกรรมการเรียนรู้บรรลุผล ครูจึงต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกเตรียมการวัดและประเมินผลโดยเตรียมเครื่องมือและวิธีการวัดให้พร้อมก่อนการวัดทุกครั้ง ในการวัดนั้นต้องวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนกระบวนการ ผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ การวัดนั้นต้องให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 66 – 67) ระบุถึงการเตรียมการสอนของครูมี 2 ลักษณะคือ การเตรียมตัวระยะยาวหรือการเตรียมตัวโดยทั่วไป ได้แก่ ครูศึกษาและทำความเข้าใจกับหลักสูตร คือต้องเข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การเตรียมตัวระยะสั้นหรือการเตรียมการสอนในแต่ละวัน ได้แก่ การกำหนดการสอนและตารางสอนของแต่ละวัน และคู่มือหรือแผนการสอนของกลุ่มวิชาเพื่อศึกษารายละเอียดของการสอน การเตรียมตัวจะทำให้ได้ในหลายลักษณะ เช่น ศึกษาจิตวิทยาการเรียนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน วางแผนการสอนและเตรียมการสอน เตรียมเนื้อหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 23 – 24) กล่าวว่าครูต้องเตรียมศึกษาสาระเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้าใจ เพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ต่อเนื่อง สอดคล้องกับชีวิตจริงและได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ครูต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องเตรียมแหล่งข้อมูล ทั้งที่เป็นสื่อ ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ

มนัส บุรพา (2543 : 23 – 24) กล่าวถึงการเตรียมการครูต้องเตรียมศึกษาสาระเนื้อหาในหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องโดยบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละวิชาที่สัมพันธ์เข้าด้วยกัน เพื่อกิจกรรมการเรียนรู้จะได้สอดคล้องกับชีวิตจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด และครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ครูต้องเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อ ใบความรู้ ใบงาน วัสดุอุปกรณ์ ศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาและค้นคว้าเองได้

พรรณี สิทธิชัย (ม.ป.ป. : 11) สรุปถึงการเตรียมการของครูว่า ครูต้องเตรียมตัวเป็นอย่างดี โดยทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่จะสอน เตรียมอุปกรณ์และหาวิธีสอน วางขั้นตอนการสอน เปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจ

สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ เชื่อมโยงความคิดและสรุปผลการเรียนรู้ ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายพร้อมทั้งติดตามผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว

โดยสรุป ในด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ครูจะต้องมีการเตรียมตนเองในการเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียน เตรียมแหล่งข้อมูลในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอน ใบงาน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ วางแผน วิเคราะห์ จุดประสงค์ ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และเตรียมวิธีการวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อตรวจสอบและหาวิธีแก้ไขผู้เรียน

4.2 ด้านการดำเนินการ

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน

วัฒนาพร กระจับทุกษ์ (2541 : 14 - 15) กล่าวว่า การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นผู้เรียนคือหัวใจของการเรียนรู้ เป็นบุคคลสำคัญในการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งประกอบด้วย การสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การมีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การได้ค้น คิด ทำ และแสดงออกในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงาน การมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน และกลุ่ม การเรียนรู้อย่างมีวิธีการมีกระบวนการ การมีผลงานการเรียนรู้ การมีวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนและการปฏิบัติงาน

กรมสามัญศึกษา (2542 : 15) กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือ ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเองส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่ม โดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มได้พูดคุยกะปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ โดยให้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุด และการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจะช่วยให้เกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้

ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เหมาะสมกับวัยและความสามารถเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือกระทำ

ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริง

เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่พิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการ

เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นหาแนวทางนำความรู้ไปใช้ ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2539 : 2) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังนี้ ขั้นนำ การสร้างกระตุ้นความสนใจหรือเตรียมความพร้อมในการเรียน ขั้นกิจกรรม การจัดกิจกรรมตามหลักการให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้กระบวนการควบคู่กับผลงาน สรุปความรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิต และขั้นสรุปและประเมินผล สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ราตรี อินกัน (2544 : 9 – 10) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอนซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะต่อไปนี้คือ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มเพื่อน โดยช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหว ได้คิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนโดยเกี่ยวกับประสบการณ์และความเป็นจริง จัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการควบคู่กับผลงาน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 24 – 25) กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูควรใช้ประเด็นคำถามสถานการณ์หรือกิจกรรมที่กระตุ้นท้าทายผู้เรียน และเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน ต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มุ่งจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ใช้สื่อที่หลากหลายเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริง สรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์ความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายผลแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยผู้เรียนเกิด

การค้นพบด้วยตนเอง ครูเป็นผู้สังเกตเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจค้นคว้าต่อไป

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 14) กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ครูต้องเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา (Helper and Advisor) คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supportor and Encourager) คือ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม (Active Participant) โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมให้ความคิดความเห็นช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัว การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) ตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยสนับสนุนเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เกียรติกันเพื่อเป้าหมายของกลุ่มบรรลุผลสำเร็จ

วิชาดา สินประจักษ์ผล (2542 : 52 – 53) กล่าวถึงการเลือกเทคนิควิธีการสอนว่าไม่มีวิธีการสอนใดดีกว่ากัน ครูผู้สอนสามารถตัดสินใจเลือกใช้วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพได้หลากหลายรูปแบบตามความจำเป็นและเหมาะสมกับเนื้อหาและโอกาส ซึ่งวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 17 – 46) และ กรมสามัญศึกษา (2542 : 25) กล่าวว่า มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนอยู่มากมายหลายวิธีที่ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาความรู้ต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนทางอ้อม (Indirect Instruction) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีแนวคิดพื้นฐานว่า “ยิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องค้นหา ค้นพบข้อความรู้และสรุปข้อความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ของตนมากขึ้น” ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบค้นพบ (Discovery) แบบสืบค้น (Inquiry) แบบแก้ปัญห (Problem Solving) แบบสร้างแผนผังความคิด (Concept mapping) แบบใช้กรณีศึกษา (Case Studies) แบบใช้คำถามแบบโสเครติส (Socratic Questioning) และแบบใช้การตัดสินใจ (Decision making)

2. เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Study) หรือที่รู้จักกันในชื่อ การเรียนรู้แบบอิสระ (Independent learning) การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Self – directed learning) และการสอนตนเอง (Self – teaching) เป็นแนวทางที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาตนเองและการฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access

Center) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Packages) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การทำรายงานการค้นคว้าอย่างอิสระ การเขียนเรียงความ

3. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับเทคโนโลยี (Technology – Related Instruction) ปัจจุบันทรัพยากรการเรียนการสอนได้เข้ามาเป็นส่วนเสริมรูปแบบการเรียนการสอน ทรัพยากรเหล่านี้อาจเป็นคนหรือเครื่องช่วยสอนที่เป็นสิ่งพิมพ์ก็ได้ เทคโนโลยีหรือสื่อการสอนที่พบได้ทั้งในและนอกห้องเรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นความคิดและทำให้ประสบการณ์ของผู้เรียนกว้างขึ้น ได้แก่ การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียนและแบบฝึกหัด การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ชุดการสอน (Instruction Package) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text)

4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ (Interactive Instruction) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอภิปราย การแบ่งปันความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถาม – ตอบ การทำงานกลุ่มย่อยแบบร่วมมือกัน การจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความรู้ ประสบการณ์ การหยั่งรู้ ความคิดเห็นของครูและเพื่อน ๆ ผู้เรียนได้ฝึกการจัดการระบบความคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ การโต้ว่าที่ กลุ่มอภิปรายกลุ่มเล็ก (Buzz) การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติว การประชุมแบบต่างๆ บทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้น คู่คิด (Think – Pair – Share) การฝึกปฏิบัติการ เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Instruction) เป็นวิธีการส่งเสริมการรับความรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนกลับ (Reflection) ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่างๆ เน้นที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลการปฏิบัติ ผู้เรียนจะได้กำกับการเรียนรู้ของตนเองและรับประสบการณ์ด้านอารมณ์ความรู้สึกที่จะนำมาปรับความรู้สึก เจตคติและค่านิยมของตน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เกม (Games) กรณีตัวอย่าง (Case Study) สถานการณ์จำลอง (Simulation) ละคร (Acting or Dramatization) บทบาทสมมติ (Role Play)

6. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้ร่วมเรียนรู้กันเป็นกลุ่มเล็กๆ ได้แก่ ปริศนาความคิด (Jigsaw) ร่วมมือแข่งขัน (Team – Games – Tournaments หรือ TGT) กลุ่มสืบค้น กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมกันคิด กลุ่มร่วมมือ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้อย่างเป็นกำลังใจแก่กันและกัน ช่วยเหลือกัน สมาชิกในกลุ่มรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองแต่ในขณะเดียวกันต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของสมาชิกในกลุ่มร่วมกันด้วยความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

7. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วย เทคนิคการเรียนแบบต่างๆ คือ การเรียนการสอนแบบ Storyline Method การเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-solving)

โดยสรุป ในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกับเพื่อนและกลุ่มมีส่วนร่วมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ ผู้เรียนได้เคลื่อนไหว คิดหรือลงมือปฏิบัติ เรียนรู้จากบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ส่งผลต่อความรู้สึกเกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความจริง เน้นกระบวนการกลุ่มผลงานและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้ ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนเสริมแรง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ร่วมทำกิจกรรมและสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ ติดตามตรวจสอบให้ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้

4.3 ด้านการประเมินผล

ผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตน มีความถนัดความสนใจที่แตกต่างกันการเรียนการสอนและการประเมินจึงต้องสอดคล้องกับแต่ละบุคคลและแตกต่างกัน

การประเมินผลสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นเป็นการประเมินซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 26 ซึ่งเน้นการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การเรียนรู้และทดสอบเพื่อพัฒนาและค้นหาศักยภาพจุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียน และตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในฐานะผู้ประเมินมีหน้าที่รับผิดชอบ ปรับปรุงความรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งได้มีผู้ให้แนวคิดในด้านนี้ไว้หลายท่านดังนี้ คือ

วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2541 : 63) กล่าวว่า การศึกษาในปัจจุบันเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า แสวงหาความรู้ มีความสามารถในการปฏิบัติ สร้างผลงานและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ การประเมินผลการเรียนจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมสอดคล้องกัน เพื่อค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งถือว่าสำคัญมากและเป็นเป้าหมายของการเรียนการสอน แนวทางการประเมินได้แก่การประเมินจากสภาพจริงโดยประเมินจากการปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมผลงาน การประเมินจากสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นทักษะการคิดอย่างซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกรวมถึงวิธีการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอน

วิกินส์ (สมศักดิ์ ภาวาคารวรรณ์. 2544 : 91 ; อ้างอิงจาก Wiggins. 1989) กล่าวถึงการประเมินผลตามสภาพจริงว่า เป็นการประเมินผลจากงานหรือผลงานที่เป็นจริง (Real World) ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการประเมินผลตามสภาพจริงจึงครอบคลุมถึงการนำเสนอด้วยปากเปล่า การโต้วาที การจัดแสดงนิทรรศการ รวมถึงการรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน แทบับนที่กภาพแสดงการปฏิบัติและแสดงกิจกรรมในโอกาสต่างๆ งานสร้างและงานประดิษฐ์โครงหุ่น การแก้ปัญหา การทดลองหรือผลงานที่แสดงการสืบค้น หรือใช้ขบวนการทางวิทยาศาสตร์

อาร์ชบอล และ นิวแมน (สมศักดิ์ ภาวาคารวรรณ์. 2544 : 92 ; อ้างอิงจาก Archbald and Newman. 1988) กล่าวถึงการประเมินผลตามสภาพจริงรวมถึงการสังเกตของครู แบบสำรวจการปฏิบัติงานและพฤติกรรมของนักเรียน และการปฏิบัติงานกลุ่ม (สมศักดิ์ ภาวาคารวรรณ์. 2544 : 92 ; อ้างอิงจาก Naeyc. 1988)

กรมสามัญศึกษา (2540 : 13) กล่าวว่า ในขั้นประเมินผล ครูต้องดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า สามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อม ก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และควรวัดให้ครอบคลุมทุกด้านโดยเน้นการวัดจากสภาพจริง (Authentic measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

ผู้ประเมินในการวัดและประเมินผลได้แก่ นักเรียนประเมินตนเอง ครู เพื่อน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง (กรมสามัญศึกษา 2542 : 16) ซึ่งสอดคล้องกับราตรี อินกัน (2544 : 10 – 11) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลก็เพื่อตรวจสอบว่า สามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่ ทั้งนี้จะต้องเตรียมเครื่องมือวิธีการให้พร้อมและวัดให้ครอบคลุมทุกด้านวัดและประเมินตามสภาพจริงโดยเน้นการปฏิบัติจากแฟ้มสะสมผลงานซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากจะเป็นผู้วัดและประเมินตนเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำลี รักสุทธี. 2544 : 113 ; อ้างอิงจาก สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 2) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพที่แท้จริง เป็นกระบวนการสรุปว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงไร น่าพอใจหรือไม่โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์สภาพชีวิตจริงที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนตอบสนอง โดยการแสดงออกกระทำปฏิบัติและผลิตมากกว่าการจำลองสถานการณ์ โดยมีความเชื่อว่าหากใช้สภาพเหตุการณ์จริงเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนตอบสนอง นักเรียนก็จะตอบสนองโดยใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะที่แท้จริงออกมาให้เห็น

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545 : 112 – 113) กล่าวถึง การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติที่ครูผู้สอนมอบหมายงานกิจกรรมให้ผู้เรียนทำตามที่กำหนดหรือให้

เลือกทำตามความสนใจและความถนัด งานกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำมักจะมีลักษณะต่างกัน งานกิจกรรมในการประเมินสภาพจริงจึงมีลักษณะต่อเนื่องตามระดับของสภาพจริงตั้งแต่น้อยไปหามาก ยังมีลักษณะสอดคล้องกับชีวิตจริงมากการประเมินนั้นยังมีความเหมาะสมถูกต้องมาก

กรมวิชาการ (สมนึก นนธิจันทร์. 2544 : 70 ; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. ม.ป.ป. : 6) กล่าวถึงการประเมินผลจากสภาพจริงว่าเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากงาน และวิธีการที่ผู้เรียนทำซึ่งเน้นทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้เป็นผู้ค้นพบ ผู้ผลิตความรู้ ฝึกปฏิบัติจริงรวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สมนึก นนธิจันทร์. 2544 : 70 ; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 4 – 5) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตโดยยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเกิดขึ้นได้ในทุกบริบทและเป็นการประเมินที่มีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ

เสาวนีย์ ไชยมงคล (2543 : 26) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องวัดให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและทักษะการแสดงออกและประเมินตามสภาพจริง ซึ่งสามารถประเมินระหว่างการเรียนการสอนและประเมินสรุปรวม

อรัญญ์ มูลคำ และ สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 175) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอนทำให้การเรียนการสอนมีความหมายทำให้เกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

การเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ผู้สอนควรเลือกใช้วิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้วยการประเมินผลที่เหมาะสม (สมศักดิ์ ภูวภาดาพรรณ. 2544 : 88 – 89) โดยต้องคำนึงถึงการสะท้อนศักยภาพและตัวตนที่แท้จริงของเด็กทุกด้านตลอดจนจุดเด่น จุดด้อยของเด็ก พัฒนาการที่ต่อเนื่องของผู้เรียน การวัดและประเมินผลที่มีขั้นตอนมีระบบ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน กระบวนการวัดและประเมินผลที่

หลากหลายมีข้อมูลจากผลงาน ผลการเรียนรู้พัฒนาการทางการเรียนรู้พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน (อุษณีย์ โพธิสุข. 2543 :40 – 41)

กรมวิชาการ (ม.ป.ป. : 26 – 36) กล่าวถึง วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงดังนี้

1. การสังเกต คือการเฝ้าดูตลอดเวลาในระหว่างการสอน ซึ่งสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม สะท้อนความสามารถในด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและคุณลักษณะ ครูจะมีความเข้าใจดีเมื่อได้สังเกตและสามารถมองเห็นความเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

2. การบันทึกพฤติกรรม คือการบันทึกข้อมูลอาจจะทำอย่างละเอียดหรือย่อ ๆ ก็ได้จะเขียนหลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วตามความเป็นจริง โดยสมาชิกในกลุ่ม การสังเกตอย่างชำนาญและบันทึกอย่างเที่ยงตรงหลังเหตุการณ์ได้เร็วเท่าใดจะทำให้ได้ข้อมูลมากและแม่นยำขึ้น

3. แบบสำรวจรายการเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้รวดเร็วกว่าการบันทึกพฤติกรรม และจะช่วยในการบันทึกแบบตั้งใจที่จะดูพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ของเด็ก อาจเน้นดูที่ความเจริญเติบโตและพัฒนาการหรือจุดประสงค์การเรียนรู้รวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร องค์ประกอบของแบบสำรวจรายการ ได้แก่ คุณลักษณะ ทักษะ ความสนใจและพฤติกรรมที่มุ่งเน้นตามมาตรฐานของหลักสูตรและผลการเรียนรู้หรือความคิดรวบยอด แบบสำรวจรายการสำรวจใช้ในการประเมินการแสดงออก กระบวนการและผลผลิตของนักเรียน แบบสำรวจรายการอาจเป็นเครื่องมือที่ครูออกแบบมาจากเครื่องมือของนักวิจัยหรือผู้ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาการเรียนรู้หรือทักษะในวิชาต่างๆ

4. แบบบันทึกรายการ เป็นแนวทางที่ดูร่องรอยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรื่อยๆ หรือดูพัฒนาการโดยสังเกตสิ่งที่แสดงออก ซึ่งแตกต่างจากแบบสำรวจรายการที่แสดงรายการให้เห็นถึงความเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้แต่ Inventory จะแสดงจุดเด่นของความเจริญเติบโต พัฒนาการการเรียนรู้ที่ปรากฏให้เห็น

5. มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งต้องการให้ผู้สังเกตคิดค้นเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและคุณลักษณะในขอบเขตที่สังเกต โดยกำหนดเป็นตัวเลขหรือบรรยายระดับคุณภาพและสร้างค่อนข้างยากเนื่องจากต้องมีการบรรยายระดับคุณภาพเพื่อให้ผู้สังเกตมีความเข้าใจจะได้ไม่เกิดความลำเอียง การที่มีช่องแสดงเส้นระดับคุณภาพหรือความถี่ของการกระทำ จะช่วยให้บันทึกข้อมูลได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพแต่ต้องพยายามให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุด

6. การสุ่มเวลา เทคนิคการสุ่มเวลา เป็นความพยายามที่จะบันทึกเหตุการณ์ที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏในการเลือกพฤติกรรมในเวลาที่กำหนดแน่นอน การสุ่มเวลาจะช่วยให้การตัดสินใจที่จะพิจารณาพฤติกรรมที่เกิดขึ้น การออกแบบหรือตัดสินใจในบางเรื่อง

7. การสุ่มเหตุการณ์ เทคนิคการสุ่มเหตุการณ์เมื่อผู้สังเกตได้บันทึกเหตุการณ์ที่ปรากฏ จะต้องจำแนกพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตแล้วบันทึกเหตุการณ์แต่ละอย่างเมื่อลงมือสังเกต ซึ่งมีแนวทางหลายวิธีที่จะออกแบบเมื่อเวลาบันทึกโดยทำอย่างย่อ ๆ

8. การสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเข้าใจเด็กแต่ละคนอย่างลึกซึ้ง ครูจะสังเกตการแสดงการโต้ตอบและคำสนทนา เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลผลิต กระบวนการและการแสดงออกของเขา รวมทั้งการพัฒนาแฟ้มสะสมงาน การสัมภาษณ์จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการพัฒนาการของนักเรียน

วัฒนาพร กระจับทุกษ์ (2541 : 63) กล่าวว่า การประเมินจากการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งประเมินได้จากแฟ้มสะสมผลงาน การจัดนิทรรศการ การแสดงการทดลอง การบันทึกของผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง การนำเสนอรายงาน วิธีที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกตอย่างเป็นระบบและไม่เป็นระบบ รายบุคคลหรือกลุ่ม การทำงานกลุ่ม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ข้อมูลจากการประเมินตนเอง และผลการทดสอบรวมทั้งการประเมินผลผลิต ซึ่งจรัส คำยัง (2541 : 8) กล่าวว่า การนำการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ควรคำนึงถึงในขณะที่กำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกำหนดงานเพื่อให้เน้นการนำไปใช้ในชีวิตจริงดังต่อไปนี้คือ เน้นการปฏิบัติอยู่บนพื้นฐานชีวิตจริง ใช้ความคิดความสามารถระดับสูงที่ซับซ้อน มีวิธีคิดและปฏิบัติอย่างหลากหลาย การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นพร้อมกับการประเมินผลต้องใช้ข้อมูลและวิธีวัดที่หลากหลาย

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำลี รักสุทธี. 2544 : 114 ; อ้างอิงจาก สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 16) ได้กล่าวว่าการประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการให้ผู้เรียน ผู้สอนผู้ปกครองประเมินร่วมกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน แบบประเมินผลพัฒนาการบันทึกของผู้เรียน การจัดนิทรรศการ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมประเมินตนเอง

สมนึก นนธิจันทร์ (2544 : 72) กล่าวถึงลักษณะและความสำคัญของการประเมินผลจากสภาพจริง คือ

1. เป็นการประเมินผลจากสภาพจริงกระทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ สังเกตพฤติกรรมต่างๆ โดยใช้การตัดสินใจของมนุษย์ในการให้คะแนน
2. กำหนดปัญหาหรืองานแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนสร้างคำตอบเองด้วยการแสดงสร้างสรรค์ผลิตหรือทำงาน

3. ประเมินทักษะพื้นฐานโดยให้ผู้เรียนผลิต สร้างหรือทำบางสิ่งที่เน้นทักษะ การคิดที่ซับซ้อน การพิจารณาไตร่ตรอง การทำงาน การแก้ปัญหา

4. เน้นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เน้นการแก้ปัญหาที่สะท้อนถึงชีวิตจริง

5. ใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลที่หลากหลายเพื่อการประเมินจะได้รู้จักผู้เรียนในทุกแง่มุม

6. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง

7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประเมินตนเอง ทำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ตามความต้องการที่นำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียนและวางแผนการประเมินผล อันเป็นการเรียนและการประเมินที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง จากแนวการประเมินข้างต้นกิจกรรมหรืองานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจึงควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. เป็นงานที่ใช้ความคิดระดับสูง เช่น ใช้ข้อมูลในการสังเคราะห์สรุปเป็นกฎทั่วไปสรุปและแปลผล อธิบาย ตั้งสมมติฐาน

2. เป็นงานที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงเพื่อให้เป็นงานที่มีความหมายและคุณค่าต่อผู้เรียน

3. เป็นงานที่มีเนื้อหาสาระนำไปสู่การสนทนาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์และพัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

การประเมินผลตามแนวคิดการวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริงจึงยึดการประเมินจากการปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมผลงานที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนที่ปรากฏให้เห็นและมีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 64 – 67) กล่าวถึงการประเมินการปฏิบัติคือ การทดสอบความสามารถในการทำงานที่สอดคล้องกับสภาพจริง สามารถประเมินได้ดังนี้ คือ การประเมินผลผลิตที่เป็นผลจากการแสดงหรือการกระทำของผู้เรียน การประเมินกระบวนการ คือวิธีที่ผู้เรียนใช้ดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตผสมผสานกัน กระบวนการประเมินได้แก่ การสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ การทดสอบ ส่วนเทคนิคการประเมินนั้นคือการประเมินเป็นรายบุคคล การประเมินกลุ่ม การประเมินตนเอง และเพื่อน เครื่องมือที่ใช้วัดได้แก่ การเขียน การจำแนกและระบุกระบวนการปฏิบัติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การกำหนดตัวอย่างงาน

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545 : 78 - 79) กล่าวถึงการประเมินการปฏิบัติเป็นวิธีการประเมินที่ครูมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด งานหรือกิจกรรมนั้นจะกำหนดให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะของ

คนหลาย ๆ ด้านซึ่งแสดงให้เห็นความสามารถของผู้เรียนที่ทำงานหรือกิจกรรมได้สำเร็จตามเกณฑ์หรือไม่เพียงใด การปฏิบัติจึงมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ตัวงานหรือกิจกรรมกับเกณฑ์การให้คะแนน งานหรือกิจกรรมคือสิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ทำ เกณฑ์การให้คะแนนนั้น ครูผู้สอนต้องนำมาใช้ประกอบการ พิจารณา ผลงาน การปฏิบัติ การแสดงออกของผู้เรียนแล้ว ประเมินค่าออกมาเป็นคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้น

ลำลี รักสุทธิ (2544 : 119) กล่าวถึงการประเมินโดยแฟ้มพัฒนางาน หมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสินความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง ส่วนบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2545 : 120) กล่าวว่าพอดโฟลิโอของนักเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยตัวนักเรียนเอง หรือภายใต้การแนะนำของครูมาสะสมไว้ในภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างมีระบบและมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ ความเจริญงอกงาม ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ของนักเรียนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

สรุปโดยรวมแล้วการวัดและประเมินผลจะเป็นการตรวจสอบการเรียนรู้การสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูต้องเตรียมเครื่องมือและวิธีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย จากการปฏิบัติ จากแฟ้มสะสมผลงาน ในการวัดนั้นต้องคำนึงถึงการค้นหาคัญภาพของผู้เรียนในทุกด้าน พฤติกรรมที่แสดงออกพัฒนาการที่ต่อเนื่องต้องมีขั้นตอนเป็นระบบมีความหลากหลายตรงกับสภาพจริง กระบวนการประเมินต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้ ผลงาน ทักษะความก้าวหน้าและคุณลักษณะของผู้เรียน เริ่มจากการประเมินตนเองของผู้เรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง ยอมรับการประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็นตัวแปรในปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวครูและปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียน ดังต่อไปนี้

5.1 ประสบการณ์ในการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 128) พบว่าประสบการณ์เป็นปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน บุคคลที่ทำงานมาเป็นเวลานานจนมีความรู้

ความชำนาญในงานมากขึ้นจะทำให้เกิดความพึงพอใจ มาลี จุฑา (ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. 2545 : 72 ; อ้างอิงจาก มาลี จุฑา. 2542 : 57) กล่าวว่าประสบการณ์ทำให้เกิดการพัฒนาชีวิต การที่ครูมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากหรือผ่านงานมามาก ย่อมรู้จักวิธีการปฏิบัติงาน เทคนิค ระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆ ได้ดี และสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

สุรพงษ์ เศรษฐภักดี (2543 : 86 – 88) พบว่า ประสบการณ์ในการสอนมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการการนิเทศ

บุบผา ผู้พัฒนา (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน ก็มีระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากจะมีระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

ควิตูกัว (Quitugua. 1975 : 1224 – A) พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแปรเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ในการสอน

5.2 ระดับชั้นที่สอน

ระดับชั้นที่สอนเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการการนิเทศ เช่น วินัย ดอนโคตรจันทร์ (2542 : 110 – 111) พบว่า ครูในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาที่สอนในระดับก่อน ประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาต่างมีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับ มาก ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันมีความ พึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนในระดับก่อนประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษา และมากกว่าครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา

การที่ครูผู้สอนได้รับหน้าที่ในการสอนตรงกับความถนัดความพอใจของตนเอง จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน (Healy. 1970 : 2640 – A) ครูจะ ปฏิบัติงานได้ผลดีและมีประสิทธิภาพของงานสูงจะต้องมีความรู้ในสาขาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ วัฒนธรรม และเข้าใจในเรื่องการพัฒนา ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน (จิราภรณ์ มุขลาย. 2543 : 30)

5.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้อง ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้จากเดิม มาสู่วิธีการใหม่เพื่อให้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญเกิดการยอมรับสนับสนุนร่วมมือ เต็มใจที่จะปฏิบัติให้เกิดผลอย่าง จริงจัง (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 9)

ความหมายของเจตคติ

เจตคติเป็นศัพท์บัญญัติมาจากคำว่า “Attitude” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ดังนี้

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1950 : 128) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ ซึ่งอาจมากหรือน้อยก็ได้และแสดงออกทางพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือแสดงออกในลักษณะที่พึงพอใจ ชอบหรือเห็นด้วย เรียกว่าเจตคติทางบวกหรือเชิงนิยาม อีกอย่างหนึ่งคือ การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ชิงชัง เรียกว่าเจตคติทางลบหรือเชิงนิเสธ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 42) กล่าวว่า เจตคติหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าต่างๆ ในทิศทางที่อาจเป็นไปได้ทั้งทางตอบสนองหรือต่อต้านก็ได้

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2531 : 1) กล่าวว่า เจตคติเป็นพฤติกรรมทางสมองในการที่จะกระทำบ่งบอกหน้าที่สภาวะจิตใจหรือสภาพอารมณ์ที่สลับซับซ้อนก่อนที่จะตัดสินใจในการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ขึ้นกับเจตคติที่คงไว้ซึ่งสิ่งที่ตนเองมีประสบการณ์มาเจตคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของเรา

อัลพอร์ท (พนมศักดิ์ ปากหวาน. 2544 : 20 ; อ้างอิงจาก Allport. 1961 : 166) ระบุว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะเกิดขึ้นตามเงื่อนไขจากกระบวนการการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและการรวมตัวของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ ที่ส่งผลถึงเจตคติต่อสิ่งใหม่ การสร้างความรู้สึกที่เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัวและขึ้นอยู่กับความแตกต่างของประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป เจตคติบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและการเจริญเติบโต การเลียนแบบเป็นการถ่ายทอดทัศนคติของบางคนได้มาจากการเลียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญและรับเอามาเป็นของตน และเกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมหรืออิทธิพลของกลุ่มสังคม

จุลมาศ จำปา (2542 : 60) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีความเชื่อ ความคิดเห็นความรู้สึกหรืออารมณ์ซึ่งเป็นสภาวะของจิตใจซึ่งเป็นแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่อาจเป็นไปได้ทั้งทางบวก ลบ หรือเป็นกลางโดยสามารถวัดและสังเกตได้ด้วยเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

นรินทร์ เทียงเจริญ (2543 : 10) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามค่านิยม การรับรู้และประสบการณ์ที่เคยได้รับมาก่อนต่อบุคคล สถาบัน แนวความคิด เหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจจะออกมาในด้านการยอมรับหรือต่อต้านก็ได้

อารีภักดิ์ เงินบำรุง (2541 : 15) กล่าวว่าทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมิน

ผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราอาจจะเกิดความรู้สึกควบคู่ไปกับการรับรู้ นั้น และมีผลต่อความคิด และปฏิกิริยาในใจ

จากความหมายของเจตคติดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า เจตคตินั้นหมายถึงท่าที ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้และประสบการณ์ พร้อมทั้งจะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า อาจแสดงออกในทางบวกหรือทางลบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

องค์ประกอบของเจตคติ

ได้มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ดังนี้

สมจิตร์ งามสะอาด (2538 : 16) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่าประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานด้านความคิด (Cognitive) เป็นความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective) คือสภาพอารมณ์ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดที่เกิดขึ้นใน ขณะที่บุคคลถูกเร้าจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบด้านการกระทำ (Psychomotor) เมื่อเกิดความรู้ความเข้าใจและรับรู้ก็จะทำให้เกิดความพร้อมทางการกระทำ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานของเจตคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลการแสดงออกของบุคคล อาจกล่าวได้ว่าเจตคติเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางพฤติกรรม

เซฟเวอร์ (นรินทร์ เทียงเจริญ. 2543 : 13 ; อ้างอิงจาก Shaver. 1977 : 167 – 170) กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคตินั้นมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆรวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านี้ด้วย
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้อาจเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดก็จะไม่ชอบสิ่งนั้นถ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะชอบสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึงความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน เป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบของเจตคตินั้นจะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าด้านใดเปลี่ยนแปลงไปเจตคติก็น่าจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย เจตคติเกิดได้ตามเงื่อนไขของกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนความรู้สึกที่เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว การถ่ายทอดทัศนคติที่ได้มาจากการเลียนแบบของบุคคลที่เรารัก ชอบ และเกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมที่คล้อยตามกันไป

การวัดและประโยชน์ของการวัดเจตคติ

การวัดเจตคติต้องวัดทั้ง 3 องค์ประกอบเป็นภาพรวมๆ โดยพิจารณาจากกิริยาท่าที การตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลายประการรวมกันไม่ใช่วัดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียวและ

ต้องบ่งบอกถึงปริมาณความมากน้อยของเจตคติที่มีต่อสิ่งเร้าและทิศทางที่บอกว่ามีเจตคติไปในทางบวกหรือทางลบ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531 : 66 ; อ้างอิงจาก Lewin. 1979 : 159) ส่วนนักจิตวิทยาสังคมนิยมวัดเป็น 2 ลักษณะ คือ ทิศทาง (Direction) เป็นการประเมินค่า การรู้ การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในด้านที่เป็นทางบวก หรือลบ ซึ่งหมายถึงดีหรือเลว ปริมาณ (Magnitude) เป็นความเข้มข้น หรือปริมาณรุนแรงของเจตคติไปในทิศทางบวกหรือลบ (พนมศักดิ์ ปากหวาน. 2544 : 21)

เนื่องจากเจตคติเป็นภาวะทางด้านจิตใจ เป็นพฤติกรรมทางสมองซึ่งเป็นพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรงต้องวัดออกมาในรูปของการแสดงความคิดเห็นหรือภาษาพูดที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) อาจวัดได้ไม่แน่นอน ในการศึกษาเจตคติอาจทำได้ ดังนี้ คือ ใช้การสังเกต (Observation) การสังเกตจะใช้ในบางด้านเท่านั้น การให้เจ้าตัวรายงานออกมา (Self-Report) ใช้วัดความสนใจและบุคลิกภาพของบุคคล วิธีสร้างจินตภาพ (Projective Techniques) นิยมใช้กันมากในการวัดบุคลิกภาพ เจตคติ คุณธรรมด้านต่างๆ ของบุคคล (ยีนยง ราชวงษ์. 2537 : 51-53)

การวัดเจตคติมีประโยชน์ในแง่ของการวัดเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ว่าจะมีการกระทำไปในทำนองใด การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าบุคคลจะทำอย่างไร คิดอย่างไรจะเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อบุคคลนั้นได้อย่างถูกต้อง และอาจเป็นแนวทางให้ผู้อื่นสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลได้ด้วย การวัดหาทางป้องกันเพราะถ้าบุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดคล้ายคลึงกันจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ไม่เกิดความแตกแยกในสังคม การวัดเพื่อหาทางแก้ไข บุคคลสามารถมีเจตคติที่แตกต่างกันได้ แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องได้รับความเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกันเพื่อเกิดการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน (พนมศักดิ์ ปากหวาน. 2544 : 22)

การวัดเจตคตินั้นต้องวัดในภาพรวมทุกๆ ด้านโดยพิจารณาจากกิริยาท่าทีที่มีต่อสิ่งเร้าในหลายด้าน ซึ่งสามารถวัดได้โดยการใช้ตาและหูในการสังเกต การให้เจ้าตัวรายงานออกมา เป็นการรายงานความรู้สึกออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบอย่างไร การสร้างจินตภาพ เป็นการกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงปฏิกิริยาออกมา ประโยชน์ของการวัดเจตคติก็เพื่อเป็นการทำนายพฤติกรรม หาทางป้องกันและแก้ไข ซึ่งสามารถที่จะช่วยควบคุมพฤติกรรม สร้างความร่วมมือร่วมใจไม่แตกแยก สร้างการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน

ในงานวิจัยนี้ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงหมายถึง ท่าที ความรู้สึกของครูที่แสดงออกให้ปรากฏเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาจแสดงออกมาด้วยท่าทีที่พอใจหรือไม่พอใจก็ได้ สมพงษ์ เศรษฐภักดี (2543 : 88) พบว่า ครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะทางโรงเรียนได้มีการเตรียมการให้ครูผู้สอนฝึกการใช้สื่อ ชุดการเรียนการสอนที่ดี ชัดเจน อีกทั้งได้

รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นกลุ่มโรงเรียน หน่วยงานนิเทศกรมสามัญศึกษาจังหวัดและเขต

จากการศึกษากรณี ฮอว์ธอร์นพบว่า ขวัญและเจตคติของพนักงานขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับผู้นำเทศงาน ธนิต คำศรี (2533) พบว่า ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมส่งเสริมให้คณะครูมีความรู้ความสามารถมีความพึงพอใจในงานสูงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามด้วย

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมา เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางน่าจะมีความสัมพันธ์กัน

5.4 ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่ประกอบด้วยนักเรียนและครู มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในการดำเนินการกิจต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งผันแปรไปตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

งานวิจัยของวัฒนา พ่วงสวัสดิ์ (2541 : 77 – 78) พบว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536 : 40) ที่ระบุว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่และจำนวนห้องเรียนมากนักเรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และหน่วยงานนิเทศฯ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

สเตียร์ (Steers. 1977 : 67-68) กล่าวว่า ขนาดขององค์กรที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นขององค์กร แต่สัมพันธ์ในทางลบกับความผูกพันของบุคคลในองค์กร นำไปสู่ความไม่พอใจของพนักงานที่อยู่ในองค์กรนั้น ขนาดของหน่วยงานมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าผลผลิตของหน่วยงาน การเพิ่มขนาดของกลุ่มงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานและการเอาใจใส่งานที่ลดลง ความสามารถในการรักษาบุคคลสำหรับงานก็ลดลง เกิดการโต้แย้งมากขึ้น เนื่องจากในกลุ่มทำงานเล็กๆ สมาชิกมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากกว่ากลุ่มที่มีขนาดใหญ่และมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูงกว่า กลุ่มทำงานใหญ่มักมีความเป็นแบบแผนมากกว่าและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใกล้ชิดน่าพึงพอใจน้อยกว่า

ทัศนาศ ลิขิตทกสมิต. (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

เรียนโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายปัจจัยพบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก

จากแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่าขนาดของโรงเรียนน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5.5 บรรยายภาพการทำงาน

บรรยาภาศขององค์การเป็นลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีต่อองค์การในมิติต่างๆ เลวิน (Lewin, 1951 : 595) ได้เชื่อมโยงพฤติกรรมของคนและสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกันโดยชี้ให้เห็นว่า บรรยาภาศหรือพฤติกรรมขององค์การเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในองค์การ ส่วนจาร์ส นองมาก (2540 : 1) กล่าวว่า บรรยาภาศเกิดจากมาตรฐานความเชื่อ ค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นเหตุการณ์หรือการกระทำภายในองค์การซึ่งแต่ละสถานการณ์จะมีรูปแบบแนวปฏิบัติ เงื่อนไขการดำเนินงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจ

สุพิศ ประสพศิลป์ (2540 : 21) กล่าวว่า บรรยาภาศขององค์การเป็นความเข้าใจหรือการรับรู้ของสมาชิกในองค์การที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นแรงกดดันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและทุกอย่างในองค์การ เป็นลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของแต่ละองค์กร ซึ่งโอเวนส์ (Owens, 1970 : 167) เห็นว่าบรรยาภาศของโรงเรียนคือเอกลักษณ์ของโรงเรียนนั่นเอง

ทำนอง ช่อชู (2537 : 18) กล่าวถึง บรรยาภาศของโรงเรียนว่าเป็นบรรยาภาศหรือสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน คุณลักษณะภายในโรงเรียนซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคณะครูและผู้บริหาร

บัญชา แสนทวิ (2539 : 47) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับบรรยาภาศของโรงเรียนเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและครูด้วยกันซึ่งทำให้โรงเรียนเกิดความแตกต่างกันและมีอิทธิพลกับพฤติกรรมของคนในโรงเรียน

มารศรี สุธานี (2540 : 15) กล่าวว่า บรรยาภาศโรงเรียน หมายถึงคุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับคณะครูและระหว่างครูด้วยกันซึ่งทำให้โรงเรียนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน

บรรยาภาศการทำงานบ่งบอกถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในองค์การ (Owens, 1998 : 193) สภาวะที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นๆ มีผลกระทบต่องานของครูและนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อขวัญกำลังใจความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (ปัญญา คงศรี, 2538 : 29 – 37)

บรรยากาศที่ดีในโรงเรียนทำให้ทุกคนมีขวัญกำลังใจ มีความสุข การทำงานจะมุ่งไปที่เป้าหมายของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียน ทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรก่อให้เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (จำรัส นองมาก. 2538 : 4) บรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการรับรู้หรือความรู้สึกของบุคคลในโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียนซึ่งจะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ (มารศรี สุธานี. 2540 : 61)

บอร์เดน (Borden. 1982) กล่าวว่า บรรยากาศขององค์กรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญในระดับสูง เมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในบรรยากาศขององค์กรแล้วก็จะเกิดความพึงพอใจในงานสูงด้วย ในทำนองเดียวกันถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่พึงพอใจในบรรยากาศขององค์กรความพึงพอใจในงานก็จะต่ำ

โฮเวิร์ด (Howard. 2000 : 1) กล่าวว่า บรรยากาศของโรงเรียนในด้านบวกมีผลหลายประการซึ่งถ้าบุคลากรเอาใจใส่ยอมรับมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันจะทำให้บุคลากรรู้สึกมีความพึงพอใจและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นผลให้การปฏิบัติงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพดีขึ้น

วิรัตน์ บัวขาว (2537 : 16 – 17) กล่าวว่า บรรยากาศขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีจะทำให้นักเรียนและบุคลากรเกิดความผูกพัน ความพอใจ สบายใจรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากมาโรงเรียน ในทางตรงกันข้ามถ้าบรรยากาศไม่ดีจะทำให้สมาชิกเกิดความเบื่อ ไม่อยากมาโรงเรียนทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย

บรรยากาศเป็นผลลัพธ์หรือปัจจัยส่งออกของสมาชิกของโรงเรียนซึ่งบ่งชี้พฤติกรรมที่เหมาะสมในโรงเรียน (ถวิล เกื้อกุลวงศ์. 2530 : 141) บุคลากรในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับบุคคล คุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญ หากบรรยากาศในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการทำงานผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความไม่พึงพอใจต่อการทำงานได้

สมถวิล แก้วปลั่ง (2542 : 28) กล่าวว่า ความเหมาะสมระหว่างบุคคลและองค์กรมีความสำคัญต่อการกำหนดผลงานและความพอใจของบุคลากรในองค์กร องค์กรที่มีบรรยากาศประสานสัมพันธ์เน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน ส่วน สังคม ไทปรีนทร์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการบริหารกับความพึงพอใจในงานของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศการบริหารทุกองค์ประกอบ

จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าบรรยากาศการทำงานเป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้น โดยเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและครูด้วยกันทำให้บรรยากาศของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันไป บรรยากาศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่

ทำให้เกิดผลกระทบกับผลงานได้ บรรยากาศการทำงานจึงน่าจะสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานหรือการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะในการนิเทศผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศก็มีความร่วมมือช่วยเหลือแนะนำกันและกัน ซึ่งเป็นส่วนเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานส่วนหนึ่ง

ในงานวิจัยนี้จึงกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน และบรรยากาศการทำงาน ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

6. โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

โรงเรียนคาทอลิกเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติมาเป็นเวลาช้านาน โดยคำนึงถึงความต้องการของโลกปัจจุบัน การใช้อุปกรณ์ และทักษะในการสอนตามหลักการใหม่ๆ ที่ค้นพบ การให้คณะครูอาจารย์มีส่วนรับผิดชอบในการวางแผนนโยบายและการบริหารสถาบัน การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กที่ขัดสน ผู้ที่ขาดความอบอุ่น การร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบิดามารดาในการอบรม (สื่อมวลชนคาทอลิก ประเทศไทย แผนก การพิมพ์. ม.ป.ป. : 25 - 29) ภายใต้หลักปรัชญาและนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้ คู่ความสุข” เป็นแนวทางในการพัฒนาตามแนวคิดตามธรรมของพระศาสนจักรคาทอลิก การจัดการศึกษาก็เพื่อจะได้คนดีมีคุณภาพในการนำประเทศให้ก้าวหน้า (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). 2541 : 16)

โรงเรียนคาทอลิกได้จัดแบ่งกลุ่มตามสังฆมณฑล โดยฝ่ายการศึกษาของสังฆมณฑลเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนเพื่อพัฒนางานวิชาการร่วมกัน (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). 2542 : 298 – 299 ; Catholic Directory. 1991 : 14) สมาคมการศึกษาคาทอลิกได้จำแนกโรงเรียนตามรูปแบบการบริหารเป็น 3 ประเภทคือ โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของสังฆมณฑล โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของคณะนักบวช และโรงเรียนเอกชนคาทอลิกของฆราวาส

สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีมีโรงเรียนเอกชนคาทอลิกของสังฆมณฑล ประเภทสามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 8 โรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษาจำนวน 1 โรงเรียน และประเภทสามัญศึกษาจำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของสังฆมณฑลบริหารงานโดยคณะนักบวชภายใต้การกำกับดูแลของประมุขของสังฆมณฑลส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนของวัดในชนบทซึ่งได้ก่อตั้งเพื่อบริการชุมชนในท้องถิ่น ได้แก่

1. โรงเรียนอาชีวะดอนบอสโกสุราษฎร์ อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2507
2. โรงเรียนเทพมิตรศึกษา อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2502 โรงเรียนได้รับการรับรองวิทยฐานะ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย
3. โรงเรียนอรุณวิทยา อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีพิพิธภัณฑสถานสัตว์ป่ามากมายหลายชนิดทั้งที่หาง่ายและหายาก เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น
4. โรงเรียนวันทามาริอา อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2517 เปิดทำการสอนนักเรียนทั้งชายหญิงตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น
5. โรงเรียนอุปถัมภ์วิทยาพนม อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ.2515 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น
6. โรงเรียนมานะศึกษา อ.เมือง จ.ยะลา สังฆมณฑลราชบุรีได้ซื้อกิจการจากเจ้าของเดิมเมื่อปี พ.ศ. 2511 ต่อมาได้มีการประกาศแบ่งสังฆมณฑลใหม่ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีจึงได้รับช่วงกิจการเมื่อปี พ.ศ. 2527 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - ประถมศึกษาตอนปลาย
7. โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ศึกษา อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2495 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - ประถมศึกษาตอนปลาย
8. โรงเรียนเจริญศรีศึกษา อ.เมือง จ.ปัตตานี ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 18 พฤษภาคม พ.ศ.2535 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น

นโยบายทางการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกโดยเฉพาะในเรื่องการเรียนการสอนคำนึงถึงความต้องการของโลกในยุคปัจจุบัน โดยจัดบูรณาการทั้งความรู้และคุณธรรมให้ผู้เรียนนำไปใช้ดำเนินชีวิต ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทุกด้านเป็นมนุษย์ทั้งครบตามหลักธรรมทางศาสนาตามที่ศาสดาของศาสนาได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์นั้นไม่ได้ดำเนินชีวิตด้วยขนมปังอย่างเดียวแต่โดยพระวาจาของพระเจ้า ซึ่งเป็นที่มาของปรัชญาและนโยบายของการศึกษาคาทอลิกที่ว่า "คุณธรรมนำความรู้ คู่ความสุข" เพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เน้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีความสามารถทางความคิด การแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ความมีคุณธรรมและจริยธรรม

โรงเรียนของสังฆมณฑลซึ่งรับนโยบายมาจากสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) ให้ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในโรงเรียนให้ทันกับการปฏิรูปการศึกษาและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โรงเรียนจึงได้มีจัดให้มีการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้อง

กับการจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไป เพื่อให้ครูเป็นนักแสวงหาและพัฒนาความรู้ มีการลงทุนเพื่อการศึกษาของตนเองอยู่เสมอ ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยนานาชาติในแต่ละเขตการศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาครูแต่บุคลากรไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนจึงให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น

โรงเรียนโดยผู้บริหารได้จัดให้มีคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้าหมวด ครูหัวหน้าสาย ครูผู้ที่มีประสบการณ์ และได้จัดให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่องโดยจัดให้มีการรายงานการนิเทศ และมีกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย เช่น ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจง จัดปฐมนิเทศครูและบุคลากรใหม่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ หนังสือคู่มือการแบ่งกลุ่มตามหมวดวิชาเพื่อศึกษาและแบ่งปันประสบการณ์ เน้นการทำงานร่วมกัน การเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหารือ การสาธิตการสอน การวัดประเมินผลตามสภาพจริง การส่งเข้าร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการและการส่งเข้าร่วมอบรมสัมมนาตามหน่วยงานต่างๆ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ การศึกษาดูงานการเรียนการสอนตามโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในเขตต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ครูยังไม่ให้ความสนใจขอเข้ารับการนิเทศเพื่อพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากนัก เห็นความสำคัญของการนิเทศเกี่ยวกับด้านนี้น้อย กิจกรรมการนิเทศส่วนใหญ่จึงเป็นการจัดส่งให้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน การรับการนิเทศยังไม่มีผลในเชิงปฏิบัติหรือไม่มีการนำมาปฏิบัติมากนัก อาจเป็นเพราะครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในจึงเกิดความกลัว หรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน ผู้รับการนิเทศจึงไม่พอใจที่จะรับการนิเทศ จึงทำให้การนิเทศนั้นไม่เกิดผลดี ดังที่เกียรติก้อง มุขแจ้ง (2533 : 12) ได้พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะได้ผลดีมีประสิทธิภาพประสบผลสำเร็จเพียงใดต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นเป้าหมายของการนิเทศ ต้องมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

สมคิด ยิ่งยอด (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมกระบวนการนิเทศและประสิทธิภาพการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า พฤติกรรมกระบวนการนิเทศและประสิทธิภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมกระบวนการนิเทศของผู้บริหารและครูมีความ

สัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมที่แสดงประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกระบวนการนิเทศและประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ทัศนาศิษย์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก

บุบผา ผู้พัฒนา (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 งาน ได้แก่ งานการพัฒนาหลักสูตร งานการบริหารงานบุคคล งานจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก งานการประเมินผลการสอน และความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 6 งาน ได้แก่ งานการจัดระบบการเรียนการสอน งานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ งานจัดอบรมครูประจำการ งานปฐมนิเทศครูใหม่ งานการจัดบริการพิเศษแก่ครู และงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูแยกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน 2 งาน ส่วนอีก 8 งานแตกต่างกันโดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากมีความพึงพอใจมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

ดำรง สี่หะวีระชาติ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริงและวัดผลประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนการสอนจากสภาพจริงและวัดผลประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานอยู่ในเกณฑ์ดี พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมากทั้งจากการประเมินของครูผู้สอนและนักเรียนประเมินตนเอง พฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับมาก ความคิดของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนการใช้แฟ้มสะสมผลงานมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกกลุ่มตัวอย่าง

สุรพงษ์ เศรษฐภักดี (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2542 ของครู – อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการประเมินผล พบว่า ครู อาจารย์ โดยส่วนรวมและจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนมีการดำเนินการจัดประสบการณ์

การณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดในแต่ละด้านที่ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ครู – อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

เรณู นวล จุจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ - ศิลปาคม สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2542 ในชั้นเตรียมการ ชั้นดำเนินการ และชั้นประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเตรียมการ ครูผู้สอนได้ดำเนินการ เตรียมตนเอง เตรียมแหล่งข้อมูลและเตรียมตัวผู้เรียน ชั้นดำเนินการ ครูผู้สอนใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ค้นพบคำตอบด้วย ตนเองโดยใช้วิธีที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริง ครูผู้สอนหมวดภาษาไทย เน้นกระบวนการเรียนทางภาษา ส่วนครูผู้สอนหมวดวิทยาศาสตร์เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ชั้นประเมินผล ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากแบบทดสอบ แบบสังเกต รายงาน ผลงาน ถาม – ตอบ แบบฝึกหัด ครูผู้สอน นักเรียนและเพื่อนเป็นผู้ประเมิน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทิลาฮัน (Tilahun. 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนที่พึงประสงค์ในการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย ผลการวิจัยพบว่า ครู ศึกษานิเทศก์ และ นักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรม แนะนำ การฝึกอบรมปฏิบัติการ การสาธิตการสอน โดยศึกษานิเทศ การประชุมกลุ่มย่อย การเยี่ยมชั้นเรียนและการสังเกตการสอน มีการปฏิบัติ การนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง การนิเทศที่ร่วมมือกันก่อให้เกิดผลดีกว่าการใช้อำนาจ

สโพน (Spohn. 1987 : 17 – 19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงการนิเทศ การศึกษาเพื่อให้โรงเรียนดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงการปรับปรุง ทักษะของครูในเรื่องสำคัญหลายๆ เรื่อง เช่น การวางแผน การดูแลเด็ก การประเมินผลและการควบคุมความประพฤติ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

อนเอลโล (ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. 2545 : 76 ; อ้างอิงจาก Anello 1996 : 2941 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของครูและครูใหญ่ที่มีต่อประสิทธิภาพการนิเทศ การวิจัยเพื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของครู ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาใน สปริงฟิลด์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าคุณเองสามารถทำการ นิเทศภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โดยครูต้องมีเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการนิเทศ

ภายในโรงเรียนจะทำให้ครูรู้สึกพอใจในการนิเทศภายในที่ครูได้รับ

บรูโน (Bruno. 1984 : 2663 – A) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะการเขียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติกับที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการโดยทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 3-5 จำนวน 654 คน พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการ มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติ

กรูกอลล์ (Grookall. 1984 : 262-273) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น วิธีที่ได้ผลและเป็นที่ยอมรับ คือ การแสดงบทบาทสมมติหรือการสร้างสถานการณ์จำลอง เพราะสถานการณ์จำลองเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษได้เองโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังให้เหตุผลว่า การที่ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมติก็เพื่อที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแจ่มชัด และเป็นการฝึกหัดบทเรียนโดยไม่รู้ตัวและไม่เกิดความเบื่อหน่าย

เคทเทอร์ (Ketter. 1994 : 3356 – A) ได้ศึกษา ผลการใช้แฟ้มสะสมผลงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 โรงเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมห้องเรียนโรงเรียนละ 7 ครั้ง ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียนโดยวิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศ ในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องการให้ประเมินผลการเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพการประเมินและการสอนควรเปลี่ยนแปลงในเรื่องการประเมินผลและวิธีสอน โดยปรับตามความต้องการของนักเรียนตามความเหมาะสม ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการวัดผล ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้นเพื่อผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน การสะท้อนตนเองของนักเรียนควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงานประจำและหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนของนักเรียน ครูต้องเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้นความร่วมมือทางการเรียน ต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและการประเมินผล เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเองโดยครูเป็นผู้แนะนำและจัดสรรเวลาที่เหมาะสม

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 แห่งรวมทั้งสิ้น 420 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงมีประชากรจำนวน 233 คน ในโรงเรียนขนาดกลาง 4 โรง มีประชากรจำนวน 187 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 ของประชากร แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 140 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 112 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 252 คน

กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามและใช้ในการวิเคราะห์ได้จำนวน 129 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 103 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 92.06 ของแบบสอบถามที่ส่งไป ดังรายละเอียดตามที่แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
ใหญ่	2	233	140	129
กลาง	4	187	112	103
รวม	6	420	252	232

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูในเรื่องประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) คือ ดีที่สุด ดีมาก ดีพอใช้ พอใช้ ไม่ดี มีข้อกระทงคำถามภายในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศการทำงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท คือ เกิดขึ้นมากที่สุด เกิดขึ้นมาก เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง เกิดขึ้นน้อย เกิดขึ้นน้อยมาก มีข้อกระทงคำถามภายในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกันจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด มีข้อกระทงคำถามภายในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล จำนวน 30 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ หลักการนิเทศ หลักการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับเจตคติและบรรยากาศจากตำรา เอกสาร บทความ รายงานการวิจัย ภายใต้อบรมของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. กำหนดกรอบแนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล แล้วกำหนดนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
3. สร้างข้อกระทงสำหรับแบบสอบถามบรรยากาศการทำงาน เจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. นำแบบสอบถามเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน คือครูในโรงเรียนพระแม่มาลีประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย และโรงเรียนอนุบาลนิรมลชุมพร
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) คะแนนเฉลี่ยรายข้อระหว่างกลุ่มค่าเฉลี่ยสูงและต่ำ และคัดเลือกข้อที่มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนี้
แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7896 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.634 ถึง 5.277
แบบสอบถามบรรยากาศการทำงานจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9044 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.231 ถึง 5.137
แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งฉบับจำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9757 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.550 ถึง 7.707

ด้านการเตรียมการจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9249 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 3.550 ถึง 6.920

ด้านการดำเนินการจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9438 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 4.453 ถึง 7.707

ด้านการประเมินผลจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9613 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 4.327 ถึง 7.353

8. นำแบบสอบถามเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาบัตรเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงหัวหน้าฝ่ายการศึกษาผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างครูของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2546

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยส่งหนังสือแนพร้อมคำชี้แจงและแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 แห่ง พร้อมทั้งติดแสตมป์ด้านหลังแบบสอบถาม จ่าหน้าของถึงตนเอง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยพร้อมทั้งติดตามทางโทรศัพท์ รวมทั้งการติดตามไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมามากที่สุด

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมาและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ไว้เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนแบบสอบถาม 232 ฉบับ

2. ให้รหัสคำตอบของแบบสอบถามตอนที่ 1 และให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ทั้ง 3 ส่วน นำไปพิมพ์ในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์

2.1 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มี 5 ระดับคือ

ระดับเจตคติ	ดีที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับเจตคติ	ดีมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับเจตคติ	ดีพอใช้	ให้ 3 คะแนน
ระดับเจตคติ	พอใช้	ให้ 2 คะแนน
ระดับเจตคติ	ไม่ดี	ให้ 1 คะแนน

2.2 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามบรรยากาศการทำงาน มี 5

ระดับคือ

ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้น	ดีที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้น	ดีมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้น	ดีพอใช้	ให้ 3 คะแนน
ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้น	พอใช้	ให้ 2 คะแนน
ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้น	ไม่ดี	ให้ 1 คะแนน

2.3 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศ

ภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้านมี 5 ระดับคือ

ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	มาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	น้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน โดยการคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) และหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบรรยากาศการทำงาน

2. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรายด้านและโดยรวม

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเจตคติต่อการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เจตคติดีที่สุดในระดับความพึงพอใจ / อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เจตคติดีมาก / ระดับความพึงพอใจ / อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เจตคติพอใช้ / ระดับความพึงพอใจ / อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เจตคติพอใช้ / ระดับความพึงพอใจ / อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เจตคติไม่ดี / ระดับความพึงพอใจ / อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับบรรยากาศการทำงาน ใช้เกณฑ์
ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้นมากที่สุด / อยู่ในระดับดีที่สุดในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้นมาก / อยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้นบางครั้ง / อยู่ในระดับดีพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้นน้อย / อยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับบรรยากาศที่เกิดขึ้นน้อยมาก / อยู่ในระดับไม่ดี

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศ
ภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการคำนวณหา
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Multiple correlation coefficient)

4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple
Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อ
การนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยการทดสอบค่าที (t-test)
คะแนนเฉลี่ยรายข้อระหว่างกลุ่มค่าเฉลี่ยสูงและต่ำ โดยใช้กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ 27% ของ
กลุ่มตัวอย่าง แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมมติฐานข้อ 1)

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครู ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple correlation coefficient) (สมมติฐานข้อ 2)

3.3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สมมติฐานข้อ 3)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการเสนอข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ค่าร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t – distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
r	แทน	ค่าความสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)
R^2	แทน	ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ (Regression Coefficient) ซึ่งพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปของ คะแนนมาตรฐาน
SEB	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ตัวแปรต้นที่นำมาใช้ในการวิจัย โดยการ

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอน ระดับชั้นที่สอนและขนาดของโรงเรียน โดยการหาค่าร้อยละ ผลปรากฏตามตาราง 2

1.2 วิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครู คือเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือบรรยากาศการทำงาน โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏตามตาราง 3

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้านคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลเป็นรายด้านและโดยรวม (ความมุ่งหมายข้อ 1) ผลปรากฏตามตาราง 4

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ขนาดของโรงเรียน บรรยากาศการทำงานกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีรายด้านและโดยรวม (ความมุ่งหมายข้อ 2) ผลปรากฏตามตาราง 5,6,7

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี (ความมุ่งหมายข้อ 3) ผลปรากฏตามตาราง 8,9,10,11

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
3. การเปรียบเทียบนัยสำคัญในการทำนาย

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครู

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑล
สุราษฎร์ธานีที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน
ขนาดของโรงเรียน

สถานภาพ	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
ประสบการณ์ในการสอน		
0-5 ปี	97	41.8
6-10 ปี	73	31.5
มากกว่า 10 ปี	62	26.7
รวม	232	100
ระดับชั้นที่สอน		
ก่อนประถมศึกษา	82	35.3
ประถมศึกษา	98	42.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	22.4
รวม	232	100
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดใหญ่	121	52.2
ขนาดกลาง	111	47.8
รวม	232	100

จากตาราง 2 พบว่าครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 0-5 ปี ร้อยละ 41.8 รองลงมา มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปีและมากกว่า 10 ปีร้อยละ 31.5 และ 26.7 ตามลำดับ ส่วนระดับชั้นที่สอนนั้นครูส่วนใหญ่สอนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาร้อยละ 42.2 รองลงมาคือระดับก่อนประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 35.3 และ 22.4 ตามลำดับ สำหรับขนาดของโรงเรียน ครูสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 52.5 อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 47.8

1.2 ค่าสถิติพื้นฐาน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบรรยากาศการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ปัจจัยเกี่ยวกับครู			
เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.35	.36	ดีมาก
ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน			
บรรยากาศการทำงาน	3.76	.52	ดีมาก

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับครูได้แก่ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.35$) และบรรยากาศการทำงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.76$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

2.1 ระดับความพึงพอใจของครู

ทำการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ด้าน	N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการเตรียมการ	232	3.74	0.52	มาก
ด้านการดำเนินการ	232	3.79	0.57	มาก
ด้านการประเมินผล	232	3.80	0.58	มาก
รวม		3.78	0.51	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.2 ความสัมพันธ์ภาพรวมระหว่างความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับปัจจัยเกี่ยวกับครู และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน

ได้ทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครู คือ ประสิทธิภาพในการสอน ระดับชั้นที่สอน เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือ ขนาดของโรงเรียน และบรรยากาศการทำงานกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังคมชนบทสุราษฎร์ธานี โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นรายด้าน 3 ด้าน และโดยรวม

ตัวแปร	ปัจจัยเกี่ยวกับครู		ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน		
	ประสบการณ์สอน	ระดับชั้น	เจตคติ	ขนาด	บรรยากาศ
ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน					
ด้านการเตรียมการ	-.049	-.087	.225*	.078	.587*
ด้านการดำเนินการ	-.075	-.078	.207*	.027	.491*
ด้านการประเมินผล	-.085	-.146*	.324*	.102	.481*
รวม	-.077	-.115	.278*	.076	.567*

จากตาราง 5 พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 คู่ ได้แก่ ตัวแปรในปัจจัยเกี่ยวกับครู คือระดับชั้นที่สอนมีความสัมพันธ์ในทางลบในระดับต่ำ ($r = -.146$) กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในด้านการประเมินผล และมีตัวแปรที่มีสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 อยู่ 8 คู่ ได้แก่ ตัวแปรในปัจจัยเกี่ยวกับครู คือเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับต่ำกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ($r = .225$) ด้านการดำเนินการ ($r = .207$) ด้านการประเมินผล ($r = .324$) และโดยรวม ($r = .278$) และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่บรรยากาศการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ($r = .587$) ด้านการดำเนินการ ($r = .491$) ด้านการประเมินผล ($r = .481$) และโดยรวม ($r = .567$)

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศ ภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ได้ทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครู คือ ประสิทธิภาพในการสอน ระดับชั้นที่สอน เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียน เอกชนคาทอลิก สังคมชนบทสุราษฎร์ธานี โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรายด้านและโดยรวม

ตัวแปร	ปัจจัยเกี่ยวกับครู						เจตคติ
	ประสบการณ์ในการสอน			ระดับชั้น			
	0-5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	ก่อน ประถม	ประถม	มัธยม	
ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน							
ด้านการเตรียมการ	.041	-.003	-.026	-.012	.156*	-.150*	.225*
ด้านการดำเนินการ	.054	.016	-.074	.036	.050	-.072	.207*
ด้านการประเมินผล	.065	.011	-.106	.092	.044	-.121*	.324*
รวม	.059	.009	-.077	.044	.089	-.124	.278*

จากตาราง 6 พบว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ตัวแปรระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับต่ำ ($r = .156$) กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในด้านการเตรียมการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางลบในระดับต่ำกับความพึงพอใจของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2 ด้านคือ ด้านการเตรียมการ ($r = -.150$) และ ด้านการประเมินผล ($r = -.121$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับต่ำกับความพึงพอใจของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ด้านการเตรียมการ ($r = .225$) ด้านการดำเนินการ ($r = .207$) ด้านการประเมินผล ($r = .324$) และโดยรวม ($r = .278$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ได้ทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือ ขนาดของโรงเรียน บรรยากาศการทำงานกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังคมชนหลสุราษฎร์ธานี โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตัวแปร	ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน		
	ขนาดของโรงเรียน		บรรยากาศ
ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน	ใหญ่	กลาง	
ด้านการเตรียมการ	-.076	.058	.587*
ด้านการดำเนินการ	-.027	.036	.491*
ด้านการประเมินผล	-.102	.057	.481*
รวม	-.076	.055	.567*

จากตาราง 7 พบว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียนทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรบรรยากาศการทำงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ($r = .587$) ด้านการดำเนินการ ($r = .491$) ด้านการประเมินผล ($r = .481$) และโดยรวม ($r = .567$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบนัยสำคัญในการทำนาย

3.1 ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางภาพรวม

ได้ทำการวิเคราะห์หาตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test

ตาราง 8 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	B	SE.B	R	R ²	Beta	t
- เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	.194	.078	.582	.339	.138	2.476*
- บรรยากาศการทำงาน	.522	.055	.567	.322	.531	9.530*
- ค่าคงที่	.973	.350				

จากตาราง 8 พบว่าตัวแปรที่ทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรบรรยากาศการทำงานเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับแรก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นตัวแปรทำนายที่รองลงมาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทำนายทั้งสองร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนได้ร้อยละ 33.9 หรือมีอำนาจพยากรณ์ เท่ากับ 33.9 ได้สมการทำนายดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบคือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง = $0.973 + 0.194$ (เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง) + 0.522 (บรรยากาศการทำงาน)

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐานคือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง = .138 (เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง)
+ .531 (บรรยากาศการทำงาน)

จากสมการสรุปได้ว่าความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จะมีค่าเพิ่มมากขึ้นอยู่กับเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบรรยากาศการทำงาน

3.2 ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการ

ได้ทำการวิเคราะห์หาค่าตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test

ตาราง 9 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการ โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	B	SE.B	R	R ²	Beta	t
- บรรยากาศการทำงาน	.593	.054	.587	.345	.587	11.00*
- ค่าคงที่	1.510	.205				

จากตาราง 9 พบว่าตัวแปรที่ทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 1 ตัวแปร โดยตัวแปรบรรยากาศการทำงานเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนได้ร้อยละ 34.5 หรือมีอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 34.5 ได้สมการทำนายดังนี้
สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ คือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการ = $1.510 + .593$ (บรรยากาศการทำงาน)
สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการ = $.587$ (บรรยากาศการทำงาน)

จากสมการ สรุปได้ว่าความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการของโรงเรียน จะมีค่าเพิ่มมากขึ้นอยู่กับบรรยากาศการทำงาน

3.3 ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการ

ได้ทำการวิเคราะห์หาค่าตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test

ตาราง 10 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการ โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	B	SE.B	R	R ²	Beta	t
- บรรยากาศการทำงาน	.538	.063	.491	.241	.491	8.555*
- ค่าคงที่	1.774	.238				

จากตาราง 10 พบว่าตัวแปรที่ทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 1 ตัวแปร โดยตัวแปรบรรยากาศการทำงานเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนได้ร้อยละ 24.1 หรือมีอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 24.1 ได้สมการทำนายดังนี้
สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ คือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการ = $1.774 + .538$ (บรรยากาศการทำงาน)
สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการ = $.491$ (บรรยากาศการทำงาน)

จากสมการ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการของโรงเรียน จะมีค่าเพิ่มมากขึ้นอยู่กับบรรยากาศการทำงาน

3.4 ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล

ได้ทำการวิเคราะห์หาตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test

ตาราง 11 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	B	SE.B	R	R ²	Beta	t
- ระดับชั้นที่สอน	-.118	.043	.545	.297	-.152	-2.733*
- เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน						
ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	.344	.093	.523	.274	.213	3.703*
- บรรยากาศการทำงาน	.479	.065	.481	.232	.426	7.405*
- ค่าคงที่	.724	.421				

จากตาราง 11 พบว่าตัวแปรที่ทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผลของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรบรรยากาศการทำงานเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับแรก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นตัวแปรทำนายที่รองลงมาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรระดับชั้นเป็นตัวแปรที่ไม่เหมาะสมในการทำนาย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทำนายทั้งสามรวมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนได้ร้อยละ 29.7 หรือมีอำนาจพยากรณ์ เท่ากับ 29.7 ได้สมการทำนายดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบคือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง = .724 + .344 (เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง) + .479 (บรรยากาศการทำงาน) - .118 (ระดับชั้นที่สอน)

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐานคือ

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง = .213 (เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง)
+ .426 (บรรยากาศการทำงาน) - .152 (ระดับชั้นที่สอน)

จากสมการ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผลของโรงเรียน จะมีค่าเพิ่มมากขึ้นอยู่กับบรรยากาศการทำงาน เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และระดับชั้นที่สอน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อหาตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 6 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม โรงเรียนขนาดใหญ่มีประชากรจำนวน 233 คน ขนาดกลางมีประชากรจำนวน 187 คน โดยสุ่มมาร้อยละ 60 ใช้วิธีการแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง จำนวนรวม 252 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) ตั้งแต่ ดีที่สุด ดีมาก ดีพอใช้ พอใช้ ไม่ดี จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศการทำงานเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท ตั้งแต่เกิดขึ้นมากที่สุด จนถึงเกิดขึ้นน้อยมาก จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท ตั้งแต่พึงพอใจมากที่สุด จนถึงพึงพอใจน้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ทำการคำนวณค่าต่างๆ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย (เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) (เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2)

4. วิเคราะห์หาตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) (เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 โรงเรียน ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 1 – 5 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมาครูมีประสบการณ์ในการสอน 6 – 10 ปีและมากกว่า 10 ปีมีจำนวน 73 คน และ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และ 26.7 ตามลำดับ

ครูส่วนใหญ่ทำการสอนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือครูที่ทำการสอนอยู่ในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาจำนวน 82 คน และ 52 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และ 22.4 ตามลำดับ

ครูทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 และครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8

2. เจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.35$) และบรรยากาศการทำงานอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.76$)

3. ระดับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.78$) และทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมาก คือ ด้านการเตรียมการ ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.79$) และด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้าน พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 คู่ และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 อยู่ 8 คู่ ดังนี้

4.1 ระดับชั้นที่สอนมีความสัมพันธ์ในทางลบในระดับต่ำ ($r = -.146$) กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับต่ำกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ($r = .225$) ด้านการดำเนินการ ($r = .207$) ด้านการประเมินผล ($r = .324$) และโดยรวม ($r = .278$)

4.3 บรรยากาศการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความ

พึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ($r = .587$) ด้านการดำเนินการ ($r = .491$) ด้านการประเมินผล ($r = .481$) และโดยรวม ($r = .567$)

5. นัยสำคัญของตัวแปรที่ทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5.1 บรรยาภาสการทำงานเป็นตัวแปรที่ทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวม ที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับแรก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นตัวแปรทำนายที่รองลงมาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทำนายทั้งสองร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนได้ร้อยละ 33.9

5.2 บรรยาภาสการทำงานเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถทำนายด้านการเตรียมการได้ร้อยละ 34.5 และด้านการดำเนินการได้ร้อยละ 24.1 และเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นตัวแปรทำนายที่รองลงมาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับชั้นที่สอนเป็นตัวแปรที่ไม่เหมาะสมในการทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทั้งสามร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผลได้ร้อยละ 29.7

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน 3 ด้าน มีที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้คือ

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของครูดังกล่าวเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.79$) และด้านการเตรียมการ ($\bar{X} = 3.74$) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วทุกด้านอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

การที่ครูโรงเรียนเอกชนคาทอลิกในสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีมีความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ทางโรงเรียนจัดให้ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูได้รับความช่วยเหลือ กระตุ้น แนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากผู้บริหารโรงเรียนซึ่งได้จัดให้มีคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด หัวหน้าสาย ครูที่มีประสบการณ์และได้จัดตารางการนิเทศขึ้นเพื่อให้ครูได้รับการนิเทศและมีกิจกรรมการนิเทศหลากหลาย เช่น จัดให้มีการประชุมปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม จัดให้ไปศึกษาดูงานเข้าร่วมประชุมอบรมตามที่ต่าง ๆ ผู้บริหารยังให้การสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณในการนิเทศเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา

นอกจากนั้น โรงเรียนได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องของการจัดอบรมสัมมนา การส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การจัดหาเอกสารหนังสือคู่มือเพื่อการค้นคว้า การจัดแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จัดอบรมและให้ครูเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดประเมินผลตามสภาพจริง วิธีสร้างข้อสอบที่หลากหลาย

การดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนสอดคล้องกับผลของการศึกษาของสุรพงษ์ เศรษฐภักดี (2543 : 88 – 89) ซึ่งได้พบว่าการที่โรงเรียนได้มีการเตรียมการให้ครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนฝึกการใช้สื่อชุดการเรียนการสอน และครู-อาจารย์มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างดีเป็นเพราะโรงเรียนได้ให้ความรู้ความเข้าใจ ครูส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้รับเอกสารตำราสำหรับเป็นคู่มือในการประเมินผล และ เรณูนวล จุจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้พบว่าการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญและสร้างให้ครูเกิดความตระหนักโดยการจัดอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการและนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542

ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีการนิเทศครูเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงงานหรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร (ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2539 : 1 – 2) การที่ผู้บริหารและผู้นิเทศตอบสนองความต้องการการนิเทศของครูจะนำไปสู่ความพึงพอใจซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนด้วย (พรณี ชูทัยเจนจิต. 2538 : 461 – 470) เป็นไปตามทฤษฎีองค์ประกอบคู่ของเฮอริชเบอร์ก (Herzberg. 1959 : 113) ที่ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พอใจในการทำงาน

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับชั้นที่สอน และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการทำงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูคือ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ การที่เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แสดงถึงความสำคัญของเจตคติซึ่งในสภาพการณ์นี้บ่งบอกว่าครูมีความพอใจหรือความพร้อมที่จะรับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาจเป็นเพราะผู้นิเทศกับครูมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เห็นด้วยกับวิธีการนิเทศหลากหลาย เชื่อว่าเป็นการช่วยเหลือด้วยความจริงใจและเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศ

ดังนั้น จึงผู้บริหารและผู้นิเทศควรตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หาทางเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่อไป เพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจและสามารถนำสิ่งที่ได้รับการนิเทศไปประยุกต์ใช้ ดังผลการวิจัยของสุรพงษ์ เศรษฐรักดี (2543 : 88) และ สนิทมหาโยธี (2539 : บทคัดย่อ) ได้พบว่าครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก็เพราะทางโรงเรียนได้มีการเตรียมการให้ครูได้ฝึกการใช้สื่อ ชุดการสอนทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน รวมทั้งได้รับการฝึกการเขียนแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ และการได้รับเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรจากทางโรงเรียนด้วย

2.2 จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูคือ ระดับชั้นที่สอนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าครูที่สอนระดับชั้นที่สอนต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นการตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับเข้าใจ ปัญหา พฤติกรรมและเจตคติของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้ง ในการวัดและประเมินผลนั้นต้องให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและกระบวนการเรียนรู้วิธีการและรูปแบบการวัดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับตามที่หลักสูตรกำหนด

เมื่อแต่ละระดับชั้นที่สอนมีหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไปการวัดและประเมินผลก็จำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักสูตรที่แตกต่าง แต่ผู้ทำการนิเทศภายในโรงเรียนอาจไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผล จึงได้จัดการนิเทศภายในไม่แตกต่างกันทั้งครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งทำให้ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือ กระตุ้น และนำในระดับหนึ่งเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่าครูที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยครูที่สอนในระดับก่อนประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและมากกว่าครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา

2.3 จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนศูนย์กลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าบรรยากาศการทำงานในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกช่วยส่งเสริมให้ครูมีความพอใจที่จะรับการนิเทศเพื่อพัฒนาตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนเอกชนคาทอลิกยึดหลักการจัดสภาพแวดล้อมของการจัดการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาคาทอลิก โดยการสร้างบรรยากาศของความเป็นหนึ่งเดียวกันในการอยู่ร่วมกันของครู (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). 2542 : 70 – 71) การช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกันด้วยความรักตามหลักธรรมทางศาสนา

จากผลดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องหาวิธีที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารครูและบุคลากรในโรงเรียนทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความสุขและรักการทำงานจะทำให้งานบรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับมารศรี สุธานิธิ. (2540 : 61) ที่กล่าวว่าบรรยากาศมีอิทธิพลต่อการรับรู้หรือความรู้สึกของบุคคลในโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียนจะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ เพราะบรรยากาศที่ดีจะทำให้นักเรียนและบุคลากรเกิดความรักผูกพัน ความพอใจ สบายใจรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากมาโรงเรียน (วิรัตน์ บัวขาว. 2537 : 16 – 17)

การนิเทศภายในก็เช่นเดียวกันผู้นำนิเทศและผู้รับการนิเทศต้องสร้างความใกล้ชิดคุ้นเคย เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกันมีความจริงใจต่อกันผู้นำนิเทศ ผู้รับการนิเทศสามารถร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน สร้างบรรยากาศของความเป็นกันเอง มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ทำให้ครูรู้สึกว่าการนิเทศที่ดีกว่าเดิมในการทำงาน (หน่วยศึกษานิเทศ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2533 : 5) ผู้นำนิเทศต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานของครูเพราะการนิเทศจะมุ่งไปที่ความพึงพอใจในการทำงานของครูและสิ่งที่ทำให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงานได้แก่บรรยากาศที่สนับสนุนการทำงาน (Sergiovanni and Starratt. 1988 : 158 – 159) หน่วยงานที่มีการนิเทศกันอย่างใกล้ชิดรวดเร็วและเพียงพอทั่วถึง

มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันวัตถุประสงค์น่าพอใจเป็นที่ยอมรับจะทำให้เกิดความพึงพอใจ (นพ พงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2534 : 120) เป็นการส่งเสริมให้มีบรรยากาศในการทำงาน ถ้าองค์กรที่มีการประสานสัมพันธ์เน้นความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่บุคลากรจะทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน (สม ถวิล แก้วปลั่ง. 2542 : 27-28)

3. การพยากรณ์หรือทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่าตัวแปรพยากรณ์ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือบรรยากาศการทำงานเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับแรกสามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครูคือ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นตัวแปรทำนายที่รองลงมาสามารถทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทำนายทั้งสองร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ร้อยละ 33.9

ส่วนตัวแปรพยากรณ์ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรายด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือ บรรยากาศการทำงานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายได้ร้อยละ 34.5 และ 24.1 ด้านการประเมินผล ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือ บรรยากาศการทำงาน ปัจจัยเกี่ยวกับครู คือ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และระดับชั้นที่สอนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทั้งสามร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ร้อยละ 29.7

เมื่อนำตัวแปรปัจจัยทั้งสอง คือ ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนและปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ บรรยากาศการทำงานและเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการทำงาน และตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นถ้าโรงเรียนเอกชนคาทอลิกจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของตนเอง และมีส่วนในการเป็นเจ้าของแล้ว ครูจะเกิดความรักและห่วงใยซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนโดยตรง

จึงอาจกล่าวได้ว่าการจะทำให้ครูเกิดความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ผู้บริหารต้องเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และต้องพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีให้กับครูจะได้เกิดความตระหนักและยอมรับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2542 : 9) ที่ระบุว่าครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญเกิดการยอมรับและให้การสนับสนุน

เมื่อนำตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการทำงาน ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ร่วมกันทำนายความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะได้สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนน

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง = $0.973 + 0.194$ (เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง) + 0.522 (บรรยากาศการทำงาน)

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการทำงาน ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อศึกษาตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ต่อความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการทำงานสามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ร้อยละ 33.9 อาจเป็นเพราะโรงเรียนคาทอลิกในทุกสังฆมณฑลจะมีสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) คอยดูแลควบคุมกระตุ้นให้ตื่นตัวอยู่เสมอ เพื่อจะได้มีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียน

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องตื่นตัวให้ทันกับยุคสมัยและพยายามทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นที่น่าพอใจของผู้ปกครองและชุมชน โดยการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ ซึ่งใช้หลักธรรม

ทางศาสนาเข้ามาช่วยในการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งความรักความเข้าใจด้วยความเชื่อมั่นว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน และพยายามส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติอย่างดีเพราะมีความเชื่อมั่นว่าถ้าในตัวครูหรือบุคลากรมีสิ่งใดสิ่งเหล่านั้นก็จะถูกถ่ายทอดให้กับผู้เกี่ยวข้องด้วย

บุคลากรในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับบุคคล คุณภาพของผู้เรียนก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญ หากบรรยากาศในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการทำงานผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความไม่พึงพอใจต่อการทำงานได้ จากงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการบริหารกับความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา (สังคม โทบุรินทร์. 2536 : บทคัดย่อ) ก็พบว่าความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศการบริหารทุกองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติและเพื่อการวิจัยดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน และดำเนินการการนิเทศภายในให้สนองความต้องการของครูผู้รับการนิเทศเพื่อผู้รับการนิเทศจะได้เกิดความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับครูและครูด้วยกันเพื่อบำรุงรักษาและเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อครูจะได้เกิดความตระหนักและยอมรับการนำไปใช้
5. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาขั้นตอนต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ยังไม่ได้นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เช่น เจตคติ หรือความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือผลการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ควรศึกษารูปแบบการเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นเอกลักษณ์ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนคาทอลิกเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้
3. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่จะค้นคว้าหาความรู้และเกิดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณด้วยในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การติดตามสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู การสัมภาษณ์ครูและผู้เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม .

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2539). การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. _____ . (2542). ทิศทางของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. _____ . (2540). ไม่ไกลเกินฝัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. _____ . (2542). แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา การจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). คู่มือหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กิติมา ปรีดีติติก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.
- เกียรติศักดิ์ มุขแจ้ง. (2533). สภาพและความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- จรัส คำยัง. (2541). การประเมินสภาพจริง. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ.
- จำรัส นองมาก. (2532, พฤษภาคม). "15 คำถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน," วารสารการศึกษาเอกชน. 2(14) : 24 – 32. _____ . (2538). การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ. กรุงเทพฯ : การศาสนา. _____ . (2540). "ผู้บริหารกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน," สรุปสาระสำคัญบางตอนจาก Edgar A Kelly, *Improving School Climate*, Reston, Virginia. 1980). ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ มุขลาย. (2543). ความต้องการพัฒนาของอาจารย์วิทยาลัยพัฒนวิชาการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา.วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

- จุลมาศ จำปา. (2542). ศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2542). การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
บริษัทเซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์.
- زاری มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ณรงค์ศักดิ์ คุบบุญญารักษ์. (2537). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัย
พยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดำรง สี่หะวีร์ชาติ. (2542). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริง และวัด
ประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงาน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ภูเก็ต.
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2530). การบริหารการศึกษสมัยใหม่ : ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองสุข ธนรัตน์. (2538). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาในด้านช่างอุตสาหกรรม.
ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศน สัทนทกสมิต. (2540). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร วิทยานิพนธ์ ศษ.ม
(การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ถ่ายเอกสาร.
- ทำนอง ช่อชู. (2537). การศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษาจังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. ถ่ายเอกสาร.
- ธนิศ คำศรี. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและกระบวนการนิเทศของผู้บริหารกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร. (2543). คู่มือครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. สำนักพิมพ์สุทรไพศาล.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นรินทร์ เทียงเจริญ. (2543). เจตคติต่ออาชีพครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่มีสไตล์การเรียนต่างกัน. ปรินทิพนิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นิวัฒน์ วาศิตศิริศักดิ์. (2542). การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นิเวศน์ คิตยาว. (2542). ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัญชา แสนทวี. (2539). การศึกษารูปแบบเชิงเหตุผลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2537). การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2545). การประเมินการเรียนรู้เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2531). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.
- บุบผา ผู้พัฒน์. (2541). ความพึงพอใจของครูต่อการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2532). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- _____. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

- ปัญญา คงศรี. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียนกับการปฏิบัติงาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2539). คู่มือการบริหารงานนิเทศ
ภายในโรงเรียน. เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 1/2539 แผนกวิชาการและการจัด
อบรม.
- พนมศักดิ์ ปากหวาน. (2544). บทบาทความเป็นผู้นำทางความคิดเห็นของคณบดีโรงเรียน
เจตคติในเรื่องปัญหาเสพติดที่มีต่อนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโครงการโรงเรียนสีขาว เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. วศ.ม. (สื่อสาร
มวลชน). คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ชูทัยเจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมีจำกัด.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ.
- พิมพ์นัย เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและ
เทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแบเนจเม้นท์ จำกัด.
- มารศรี สุธานี. (2540). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ด (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยงยุทธ สิมพา. (2542). ความพึงพอใจของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ยีนยง ราชวงษ์. (2537). ความต้องการความรู้ทางการวิจัยและเจตคติการวิจัยของการศึกษา
นิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา6. วิทยา
นิพนธ์. ศษ.ม.(วิจัยและการประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เรณูนวล จุจันทร์. (2543). การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลางของครูหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนใน
สหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี. รายงานการค้นคว้าอิสระ.
กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : อาร์ตกราฟิค
- วัฒนา พ่วงสวัสดิ์. (2541). *ปัจจัยการสร้างทีมงานที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
บูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระบับทุกข. (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ :
ต้นอ่อน.
- วิชัย ตันศิริ. (2539). *ครูไทยคือหัวใจของการพัฒนาในสมุคภาพ "ชีวิตครูไทย"*. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดสูตรสำเร็จหรือกระบวนการ*.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ✓ วิธาดา สินประจักษ์ผล. (2542, พฤษภาคม). "การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ," *วารสารวิชาการ*.
2(5) : 51 – 61.
- วินัย ดอนโคตรจันทร์. (2542). *ศึกษาความต้องการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนปฏิรูป*
การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี. รายงานการค้นคว้า
อิสระ. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2537, พฤศจิกายน-ธันวาคม). "ผู้บริหารกับการสร้างบรรยากาศองค์การ,"
เพิ่มผลผลิต. 33(6) : 13-20.
- ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. (2545). *การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศ*
ภายในโรงเรียนของโรงเรียนอานวยวิทย จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สมคิด ยิ่งยอด. (2539). *พฤติกรรมกระบวนการนิเทศและประสิทธิภาพการจัดการนิเทศภายใน*
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตร งามสอาด. (2538). *ความรู้เจตคติ และพฤติกรรมเสี่ยงกับโรคเอดส์ของนักศึกษา*
วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยานิพนธ์ ส.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป). *ครูเพชรยอดมงกุฏ* กรุงเทพฯ :

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *กระทรวงศึกษาธิการ*.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). *แผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544)*. กรุงเทพฯ : ชัดเชส มีเดีย.

_____. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2544). “*ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ*” *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบ “ผู้เรียนเป็นสำคัญ”* โดย ครูราตรี อินกัน ครูต้นแบบประจำปี 2542 นนทบุรี : แคนดิดมีเดียจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). *แนวปฏิบัติของครูในสถานศึกษาเอกชนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนการเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เอ็น.ที.พี เพรส จำกัด.

สิทธิชัย เวศสุวรรณ. (2541). *การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพิศ ประสพศิลป์. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุพงษ์ เสงี่ยมภักดี. (2543). *การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุวิทย์ มูลคำ. (2542). *แฟ้มสะสมงาน*. กรุงเทพฯ : ทีพี พรินท์ จำกัด.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2533). *คู่มือการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

อรรถัย มูลคำ และคณะ. (2542). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.

- อรรถัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. (2544). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- อารี เพชรผุด. (2530). *มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- อารีภักดิ์ เงินบำรุง. (2541). *ทัศนคติและการยอมรับของวัยรุ่นต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง-นักแสดง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. (2536, เมษายน - พฤษภาคม). "การนิเทศภายใน : ภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ," *วารสารพัฒนาหลักสูตร* 12(114) : 57 – 63.
- Borden Cart, Quoted in William B. Werthe, Jr. and Keith Davis. (1982). *Personnel Management and Human Resources* New York McGraw-Hill.
- Bruno, Donald David. (1984, March). "The Writing Process Method Versus the Treaditional Textbook Worksheet Method in the Teacheing of Composition Skills to Third, Fourth and Fifth Grade Pupils, " *Dissertation Abstracts International*. 42 : 2663 – A.
- Grookall, David. (1984, October). "The Use of Non-ELT Simulations," *ELT English Language Teaching Journal*. 38(1) : 262.
- Healy, Brother Vincent. (1970, December) "A Study of Lay Teacher Morale in the Catholic Diocesan Secondary Shollos of the Continental United States as Revealed by a Comparison of Their Responses with those of their Principals of a Marale Questionnaire," *Dissertation Abstracts international*. 31(6) : 2640 – A.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B.B. (1959). *The motivation to work*. New York : John Wiley & Son.
- Howard, Eugene R. (2000). <http://www.uwplatt.edu/~ceya/96projects/freedom/F3.HTML>.
- Ketter, Jean Smiley. (1994 , March). "Behavioral and Attitudinal Change in Teacher and Student As a Result of Imple0mentation of the Portfolio Method of Evealuation Writing" *Dissertation Abstracts International*. 54(9) : 3356 – A.
- Kurt Lewin. (1951). *A Dynamic Theory of Personality*. New York : McGraw-Hill, Inc.
- Luthans, F. (1992). *Organization Behavior*. Singapore : McGraw – Hill.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and personality*. 2nd ed. New York : Harper and Raw.

- McClelland, David C. (1975). *Power : The Inner Experience*. New York : Irvingteen Publishers, Inc.
- Morse, Nancy C. (1958). *Satisfaction in the White Collar Job*. Michigan : Ann-Arbor University.
- Newcomb, T.M. (1950). *Social psychology*. New York : Dryden.
- Owens, Robert G. (1998). *Organization Behavior in Education*. 6th ed. Boston : Allyn. And Bacon. : Prentice-Hall, Inc.
- Quitugua, Frandlin Goseph. (1975, August). "An Investigation of Factors which Effect Teacher Satisfaction and Tenure," *Dissertation Abstracts International*. 35(12) : 7583 – A.
- Schermerhorn and others. (1982). *Managing Organizational Behavior*. New York : John Wiley and Sons, Inc.
- Sergiovanni, Thomas J. and Starratt, Robert J. (1988). *Supervision Human Perspectives*. New York : McGraw-Hill Book.
- Spohn Williams A. (1987, May). "How to Improve Supervision for Better Schools," *School Administration*. 44(5) : 17-19.
- Steers, Richard M. (1977:). *Organizational Effectiveness A Behavioral View*. Santa Monica California : Goodyear Publishing Company Inc.
- Tilahun, Beyene. (1983). "The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries : Case Study Elhiopina," *Dissertation Abstracts International*. 3 : 2168 - A.
- Vroom, Victor H. (1964). *Work and Motivation*. New York : John Wiley and Sons.

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

105

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทบ 1012/3 754

วันที่ 14 เมษายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุนทนา ปัวเฮงทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ อาจารย์มารศรี สุธานี และ อาจารย์ปิยะพร นวรัตน์ ณ อยู่ธยา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวสุนทนา ปัวเฮงทรัพย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

106

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/3500

วันที่ 18 เมษายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณณ ดันท์เจริญรัตน์

เนื่องด้วย นางสาวสุนทนา ปัวเฮงทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระ สุกากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ให้ นางสาวสุนทนา ปัวเฮงทรัพย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ณภาพรณ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ 4 522

บัณฑิตวิทยาลัย

107

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 มิถุนายน 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน หัวหน้าฝ่ายการศึกษาของสภามณฑลสุราษฎร์ธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสภามณฑลสุราษฎร์ธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์ วิชา วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอน จำนวน 252 คน สังกัดสภามณฑลสุราษฎร์ธานี ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสภามณฑลสุราษฎร์ธานี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-621778 มือถือ 01-7503883

ที่ ทม 1012/ 4759

บัณฑิตวิทยาลัย 108
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน มหาธิการคณะธิดาพระราชินีมาเรียผู้นิรมล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุนทนา ปัวเฮงทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุนีย์รัตน์ นิตเรเจริญถาวร ผู้อำนวยการโรงเรียนพระแม่มาเรียพระโขนง และ อาจารย์รัชนิดา รัชนิลัดดาจิต ฝ่ายการศึกษาโรงเรียนในเครือพระแม่มาเรีย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ให้ นางสาวสุนทนา ปัวเฮงทรัพย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นสพ. ไกรสิทธิ์ 032-621778 มือถือ 01-7503883

ที่ ทม 1012/ 5๘ ๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

109

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓๘ มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ว่าที่ร้อยตรีธีรชัย ไพฑูรย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุมณฑา ปิ้วเฮงทรัพย์ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ให้ นางสาวสุมณฑา ปิ้วเฮงทรัพย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 032-621778 มือถือ 01-7503883

ที่ ทม 1012/ 516 ๙

บัณฑิตวิทยาลัย 110
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวหินวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอน จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-621778 มือถือ 01-7503883

ที่ ทม 1012/ว.บ.๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย 111
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระแม่มารีย์ประจวบคีรีขันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอน จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

/ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนิรมล ชุมพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอน จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมณฑา ปัวเฮงทรัพย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร ะหวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	หัวหน้าภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์	อาจารย์ภาควิชา
การบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี	อาจารย์ภาควิชา
การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยู่ธยา	อาจารย์ภาควิชา
การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรพรรณ ดันท์เจริญรัตน์	อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. ชีสเตอร์ ดร.รัชนิดา รัชน์ลัดดาจิต	ฝ่ายการศึกษาโรงเรียนในเครือ
พระแม่มาลี, ผู้อำนวยการโรงเรียน
พระแม่มาลีสาธิตประดิษฐ์
7. ชีสเตอร์ ดร.สุนัยรัตน์ มิตรเจริญถาวร	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระแม่มาลี
พระโขง
8. ว่าที่ ร้อยตรีธีรชัย ไพฑูรย์	ศึกษาธิการอำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายใน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนเอกชนคาทอลิก
สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก
สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบรรยากาศการทำงาน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ
ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

2. การตอบแบบสอบถามขอความกรุณาโปรดตอบทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ผล
การวิจัยมีความสมบูรณ์ คำตอบของท่านในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและสถาน
ศึกษาของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวสมณดา บัวเฮงทรัพย์

นักศึกษาปริญญาโทภาคปกติ รุ่นที่ 27 เอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นความจริง
เกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

1. ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน

1.1 ประสบการณ์ในการสอน

- () 1 – 5 ปี
- () 6 – 10 ปี
- () มากกว่า 10 ปี

1.2 ระดับชั้นที่สอน (ถ้าสอนมากกว่า 1 ระดับ โปรดระบุระดับที่มีคาบสอนมากที่สุด)

- () ระดับก่อนประถมศึกษา
- () ระดับประถมศึกษา
- () ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 ขนาดของโรงเรียน

- () โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 1,380 คน)
- () โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 691 – 1,380 คน)

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแต่ละข้อว่า ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรตั้งแต่ ดีที่สุด ดีมาก ดีพอใช้ พอใช้ ไม่ดี แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงถึงความรู้สึกของท่านให้ตรงกับข้อความนั้น ๆ เพียงช่องเดียว

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ระดับเจตคติ				
		ดีที่สุด	ดี มาก	ดี พอใช้	พอ ใช้	ไม่ดี
1	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางเป็นเรื่องทำได้ยาก				✓	

จากตัวอย่างการตอบข้อที่ 1 แสดงว่าผู้ตอบข้อความที่กล่าวว่า “การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นเรื่องทำได้ยาก” มีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับพอใช้

ข้อ ที่	เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ระดับเจตคติ				
		ดีที่สุด	ดี มาก	ดี พอใช้	พอใช้	ไม่ดี
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริม					
2	ผู้เรียนคือหัวใจสำคัญของการเรียนรู้					
3	ครูต้องเตรียมตัวในการเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ของผู้เรียน					
4	การใช้สื่อใบงาน ช่วยให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น					
5	การที่ครูให้ความสำคัญกับผู้เรียนทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน					
6	การให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้ของนักเรียนคงทน					
7	การกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม เป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน					
8	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงทำให้นักเรียนเกิดความรู้กระตือรือร้น					
9	ผู้เรียนทุกคนเป็นทั้งแหล่งข้อมูลและผู้แสวงหาข้อมูล					
10	ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้					

ส่วนที่ 2 คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ โดยพิจารณาว่า พฤติกรรมตามข้อความดังกล่าวเกิดขึ้นในโรงเรียนของท่านในระดับใด ตั้งแต่ดีที่สุด ดีมาก ดีพอใช้ พอใช้ ไม่ดี แล้วตอบโดย กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความนั้น

ตัวอย่าง

ข้อที่	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	ระดับบรรยากาศ				
		ดี ที่สุด	ดี มาก	ดี พอใช้	พอใช้	ไม่ดี
1	ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองกับครู			✓		

จากตัวอย่างการตอบข้อที่ 1 แสดงว่าผู้ตอบมีความเห็นว่า ระดับบรรยากาศที่ “ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองกับครู” เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ ดีพอใช้

ข้อที่	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	ระดับบรรยากาศ				
		ดี ที่สุด	ดี มาก	ดี พอใช้	น้อย	น้อย มาก
1	ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู					
2	ผู้บริหารยอมรับในความแตกต่างของครู					
3	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา					
4	ครูมีการประชุมปรึกษาหารือช่วยกันแก้ปัญหาในการทำงาน					
5	เพื่อนครูให้การแนะนำเทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ					
6	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นของครู					
7	ผู้บริหารมีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					
8	ผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน					
9	ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างเต็มใจ					
10	ครูมีการให้อภัยในความผิดพลาดของเพื่อนครู					

ส่วนที่ 3 คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของท่านต่อการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด ตั้งแต่พึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แล้วตอบโดย กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความรู้สึกนั้น

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการเตรียมการ การจัดให้ครูได้ลงมือปฏิบัติทดลอง ก่อนการสอน	✓				

จากตัวอย่างการตอบข้อที่ 1 แสดงว่าผู้ตอบมีความพึงพอใจกับการจัดให้ครูได้ลงมือปฏิบัติทดลองก่อนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ ที่	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ด้านการเตรียมการ การจัดให้มีเอกสาร หลักสูตรหนังสือ คู่มือ บริการแก่ครู					
2	การจัดให้มีการสำรวจรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น					
3	การจัดสรรเวลาและกระตุ้นให้ครูอ่าน ค้นคว้า					
4	การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้าง สื่อ ใบงาน ใบความรู้ที่เหมาะสมกับ เนื้อหา					
5	การส่งเสริมสนับสนุนให้จัดแหล่งความ รู้ภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ					
6	การจัดให้ครูได้วิเคราะห์หลักสูตรที่ให้ ความสำคัญกับผู้เรียน					
7	การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางโดยมีวิทยากรให้ คำแนะนำ					
8.	การจัดแบ่งกลุ่มย่อยวางแผนออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับความถนัดความสนใจและวัยของ ผู้เรียน					
9	การส่งเสริมให้มีการเตรียมจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม					
10	การจัดให้มีการศึกษาดูงานการเรียน การสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน					

ข้อ ที่	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ด้านการดำเนินการ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ บทบาทของครูและผู้เรียนในขณะกำลัง ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้					
2	การจัดให้ครูเข้าร่วมอบรมสัมมนาวิธี จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน ค้นพบ ความรู้ด้วยตนเองหรือโดยกลุ่ม					
3	การส่งครูเข้ารับการอบรมรูปแบบ การสอนที่เน้นกระบวนการคิด					
4	การสนับสนุนงบประมาณให้ครูจัดหา สื่อวัสดุในการจัดกิจกรรม					
5	การแนะนำครูเกี่ยวกับวิธีใช้สื่อ เครื่อง มือ อุปกรณ์ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้					
6	การสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์					
7	การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม					
8	การแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมที่กระตุ้น ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น					
9	การกระตุ้นให้ครูนำรูปแบบการสอนที่ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมาใช้					
10	การกระตุ้นให้ครูจัดสิ่งแวดล้อมและ บรรยากาศที่จูงใจ เสริมแรงการเรียนรู้					

ข้อ ที่	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ด้านการประเมินผล การให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับวิธีการและ เครื่องมือวัดประเมินผลผู้เรียนจาก สภาพจริง					
2	การแนะนำให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดผล ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
3	การสนับสนุนให้ครูทำการวัดผลและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับ ความสามารถและวัยของผู้เรียน					
4	การให้ความช่วยเหลือครูในเรื่องการ วัดและการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้ง ด้านความรู้ การปฏิบัติ พฤติกรรมและ คุณลักษณะ					
5	การแนะนำและติดตามการใช้เครื่องมือ วัดผลประเมินผลจากสภาพจริง					
6	การกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ครูวัดและ ประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติจริง					
7	การพูดคุยกับครูเกี่ยวกับลักษณะ สำคัญของการประเมินผลจากแฟ้ม สะสมงาน					
8	การให้ความรู้ ความเข้าใจกับครูเกี่ยว กับบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน					
9	การติดตามการทำแบบประเมินพัฒนา ผู้เรียน					
10	การส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินไป พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					

ภาคผนวก ค
ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล 12-17

ตาราง 12 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่	โรงเรียนขนาดกลาง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนเทพมิตรศึกษา		155	85
โรงเรียนอรุณวิทยา		78	43
	โรงเรียนอุปถัมภ์วิทยา	54	30
	โรงเรียนมานะศึกษา	41	23
	โรงเรียนเจริญศรีศึกษา	49	27
	โรงเรียนวันทามาริอา	43	24
รวม		420	232

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ข้อ ที่	เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	— X	SD.	ระดับ เจตคติ
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นเรื่อง ที่ควรส่งเสริม	4.49	.53	ดีมาก
2	ผู้เรียนคือหัวใจสำคัญของการเรียนรู้	4.41	.62	ดีมาก
3	ครูต้องเตรียมตัวในการเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ของผู้เรียน	4.49	.62	ดีมาก
4	การใช้สื่อใบงาน ช่วยให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น	4.28	.69	ดีมาก
5	การที่ครูให้ความสำคัญกับผู้เรียนทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ต่อกัน	4.44	.56	ดีมาก
6	การให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ความรู้ของ นักเรียนคงทน	4.22	.72	ดีมาก
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม เป็นการให้ ความสำคัญกับผู้เรียน	4.09	.69	ดีมาก
8	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงทำให้นักเรียนเกิด ความกระตือรือร้น	4.53	.58	ดีที่สุด
9	ผู้เรียนทุกคนเป็นทั้งแหล่งข้อมูลและผู้แสวงหาข้อมูล	4.29	.59	ดีมาก
10	ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้	4.22	.66	ดีมาก
รวม		4.35	.36	ดีมาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศการทำงาน

ข้อที่	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	$\bar{x}$	SD.	ระดับ บรรยากาศ
1	ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู	3.69	.81	ดีมาก
2	ผู้บริหารยอมรับในความแตกต่างของครู	3.70	.71	ดีมาก
3	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา	3.89	.85	ดีมาก
4	ครูมีการประชุมปรึกษาหารือช่วยกันแก้ปัญหาในการทำงาน	3.83	.79	ดีมาก
5	เพื่อนครูให้การแนะนำเทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ	3.30	.80	ดีมาก
6	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นของครู	3.87	.80	ดีมาก
7	ผู้บริหารมีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	4.14	.70	ดีมาก
8	ผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน	3.93	.91	ดีมาก
9	ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างเต็มที่	3.64	.83	ดีมาก
10	ครูมีการให้อภัยในความผิดพลาดของเพื่อนครู	3.59	.93	ดีมาก
รวม		3.76	.52	ดีมาก

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศ
 ภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ
 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการ				
1	การจัดให้มีเอกสาร หลักสูตรหนังสือคู่มือ บริการแก่ครู	3.81	0.81	มาก
2	การจัดให้มีการสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน	3.39	0.80	ปานกลาง
3	การจัดสรรเวลาและกระตุ้นให้ครูอ่านค้นคว้า	3.48	0.85	ปานกลาง
4	การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างสื่อ ใบงาน ใบความรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา	3.51	0.81	มาก
5	การส่งเสริมสนับสนุนให้จัดแหล่งความรู้ภายใน โรงเรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ	3.99	0.78	มาก
6	การจัดให้ครูได้วิเคราะห์หลักสูตรที่ให้ ความสำคัญกับผู้เรียน	4.05	0.68	มาก
7	การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางโดยมีวิทยากรให้คำแนะนำ	3.89	0.77	มาก
8	การจัดแบ่งกลุ่มย่อยวางแผนออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความถนัดความสนใจและวัยของผู้เรียน	3.69	0.74	มาก
9	การส่งเสริมให้มีการเตรียมจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	3.92	0.68	มาก
10	การจัดให้มีการศึกษาดูงานการเรียนการสอน ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน	3.67	0.93	มาก
รวม		3.74	0.52	มาก

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศ
 ภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการดำเนินการ
 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการดำเนินการ				
1	การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับบทบาท ของครูและผู้เรียนในขณะกำลังดำเนิน กิจกรรมการเรียนรู้	3.65	0.76	มาก
2	การจัดให้ครูเข้าร่วมอบรมสัมมนาวิธีจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมผู้เรียน ค้นพบความรู้ด้วย ตนเองหรือโดยกลุ่ม	3.69	0.77	มาก
3	การส่งครูเข้ารับการอบรมรูปแบบการสอน ที่เน้นกระบวนการคิด	3.75	1.44	มาก
4	การสนับสนุนงบประมาณให้ครูจัดหาสื่อวัสดุใน การจัดกิจกรรม	3.53	0.94	มาก
5	การแนะนำครูเกี่ยวกับวิธีใช้สื่อเครื่องมือ อุปกรณ์ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	3.48	0.85	ปานกลาง
6	การสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้คิดวิเคราะห์	3.77	0.76	มาก
7	การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.04	0.67	มาก
8	การแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็น	3.99	0.70	มาก
9	การกระตุ้นให้ครูนำรูปแบบการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมาใช้	4.04	0.70	มาก
10	การกระตุ้นให้ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ที่จูงใจ เสริมแรงการเรียนรู้	4.00	0.72	มาก
รวม		3.79	0.57	มาก

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศ
ภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการประเมินผล
โรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการประเมินผล				
1	การให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือวัดประเมินผลผู้เรียนจากสภาพจริง	3.77	0.72	มาก
2	การแนะนำให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.84	0.70	มาก
3	การสนับสนุนให้ครูทำการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับความสามารถและวัยของผู้เรียน	3.90	0.71	มาก
4	การให้ความช่วยเหลือครูในเรื่องการวัดและการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ พฤติกรรม และคุณลักษณะ	3.80	0.72	มาก
5	การแนะนำและติดตามการใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลจากสภาพจริง	3.72	0.78	มาก
6	การกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ครูวัดและประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติจริง	3.93	0.72	มาก
7	การพูดคุยกับครูเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	3.72	0.78	มาก
8	การให้ความรู้ความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน	3.69	0.74	มาก
9	การติดตามการทำแบบประเมินพัฒนาผู้เรียน	3.75	0.76	มาก
10	การส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.85	0.74	มาก
รวม		3.80	0.58	มาก

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวสมณฑา บัวเฮงทรัพย์
 เกิดวันที่ 13 ธันวาคม 2495
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 52 / 144 หมู่ 2 ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี
 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77120

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน ผู้จัดการ / ครูใหญ่
 โรงเรียนวันทามารีอา อำเภอปราณบุรี
 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระแม่มาลี
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา (พ.กศ.)
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)
พ.ศ. 2525	ค.บ. (ภาษาอังกฤษ) วิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ